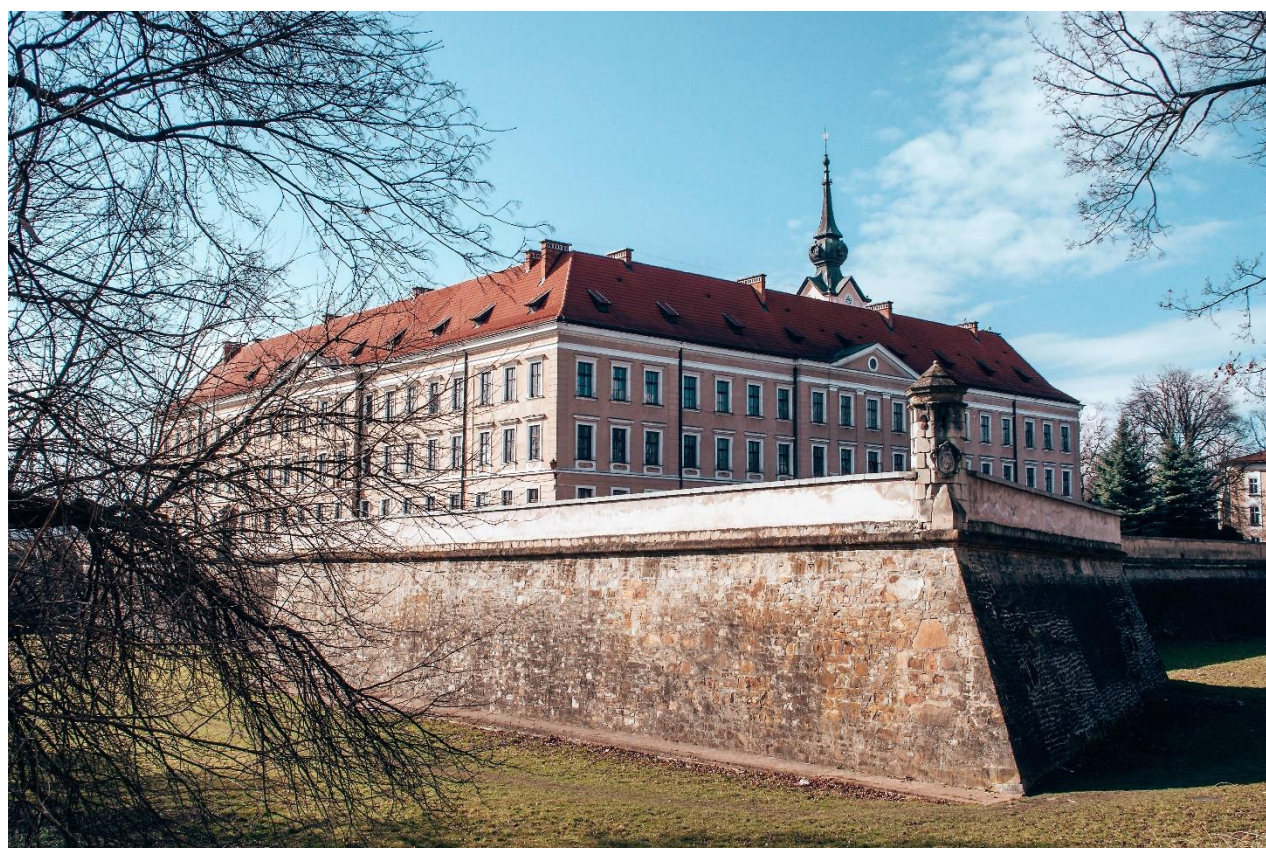

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI
GMINNEGO PROGRAMU OPIEKI NAD
ZABYTKAMI MIASTA RZESZOWA
NA LATA 2021-2024

Dane za lata 2021-2022

RZESZÓW 2023

Opracowanie: Biuro Miejskiego Konserwatora Zabytków Urzędu Miasta Rzeszowa

Autorem fotografii na stronie tytułowej jest Pani Ludmiła Łapka

Spis treści

Wstęp	5
I. Ochrona dziedzictwa kulturowego dla zachowania jego wartości	6
1. Prawna ochrona zabytków	6
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego	6
Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	8
Decyzje o warunkach zabudowy i decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego	14
Prowadzenie gminnej ewidencji zabytków	15
Rejestr zabytków nieruchomych	18
Rejestr zabytków ruchomych	18
2. Rozszerzenie zasobu i zintegrowana ochrona dziedzictwa kulturowego miasta, układu urbanistycznego i układów ruralistycznych na terenie miasta	19
3. Zahamowanie procesu degradacji obiektów zabytkowych i poprawa ich stanu zachowania. ..	20
Obiekty zabytkowe nieruchome	20
Parki	25
4. Poprawa stanu zachowania zabytkowych obiektów, zespołów i historycznych obszarów poprzez usprawnienie systemu finansowania/dofinansowania.	27
Środki finansowe wykorzystane w latach 2021-2022 na opiekę nad zabytkami z terenu Rzeszowa. Środki wewnętrzne	27
Środki zewnętrzne	29
5. Opieka nad zabytkami ruchomymi.....	32
II. Odpowiednie wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego	34
1. Prezentacja dziedzictwa kulturowego miasta.....	34
Działania prowadzone przez miejskie instytucje kultury.....	34
Galeria Fotografii Miasta Rzeszowa	34
Muzeum Dobranocek ze zbiorów Wojciecha Jamy w Rzeszowie	34
Biuro Wystaw Artystycznych.....	36
Estrada Rzeszowska	36
Rzeszowskie Piwnice - interaktywna instytucja kultury	37
Wojwódzka i Miejska Biblioteka Publiczna	37
2. Promocja dziedzictwa kulturowego oraz działania edukacyjne	38
Działania prowadzone przez miejskie instytucje kultury	41
Galeria Fotografii Miasta Rzeszowa	41

Muzeum Dobranocek ze zbiorów Wojciecha Jamy w Rzeszowie	42
Biuro Wystaw Artystycznych.....	48
Estrada Rzeszowska	48
Rzeszowskie Piwnice - interaktywna instytucja kultury	48
Wojwódzka i Miejska Biblioteka Publiczna	49
Rzeszowski Dom Kultury	57
Podsumowanie	61
Spis zdjęć i tabel	62

Wstęp

„Gminny Program Opieki nad Zabytkami Miasta Rzeszowa na lata 2021-2024” został sporządzony przez Prezydenta Miasta Rzeszowa na podstawie przepisów art. 87 Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. 2022 poz. 840 ze zm.), zwanej dalej Ustawą, oraz zgodnie z wytycznymi Narodowego Instytutu Dziedzictwa. Po uzyskaniu pozytywnej opinii Podkarpackiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków pismem z dnia 3 grudnia 2021 r., znak: RZ-RDZ.5120.13.2021.JK, został przyjęty Uchwałą Nr LVI/1171/2021 Rady Miasta Rzeszowa z dnia 14 grudnia 2021 r. Gminny program opieki nad zabytkami stanowi strategię ochrony dziedzictwa kulturowego gminy, wyznaczając kierunki działań w zakresie organizacyjnym, finansowym, promocyjnym i ochronnym. Program został opracowany zgodnie z założeniami polityki państwa w zakresie ochrony i opieki nad zabytkami, jak również uwzględnia treści dokumentów z poziomu krajowego, regionalnego i lokalnego w temacie szeroko pojętego dziedzictwa kulturowego.

Stosownie do zapisów art. 87 ust. 5 Ustawy, Prezydent Miasta jest zobowiązany do sporządzania, co dwa lata, sprawozdania z realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami i przedstawienia go Radzie Miasta.

Niniejsze sprawozdanie obejmuje okres od 1.01.2021 r. do 31.12.2022 r. i odnosi się do wyznaczonych w Programie priorytetów. Rozdział pierwszy odnoszący się do PRIORYTETU I pt. „Ochrona dziedzictwa kulturowego dla zachowania jego wartości” zawiera m.in. analizę dokumentów planistycznych powstałych w latach 2021-2022 pod kątem zawartych w nich danych i postulatów dotyczących ochrony zabytków oraz informacje dotyczące działań podejmowanych w okresie sprawozdawczym w celu ochrony zabytków nieruchomych (w tym stanowisk archeologicznych) oraz zabytków ruchomych z terenu miasta Rzeszowa, w tym m.in. zmiany w rejestrze zabytków i Gminnej Ewidencji Zabytków miasta Rzeszowa oraz inicjatywy mające na celu poprawę ich stanu zachowania. W rozdziale drugim odnoszącym się do PRIORYTETU II pt. „Odpowiednie wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego” zawiera zaś informacje na temat działań ukierunkowanych na promocję i pogłębianie świadomości mieszkańców w zakresie materialnego i niematerialnego lokalnego dziedzictwa kulturowego.

Sprawozdanie zostało opracowane na podstawie danych będących w posiadaniu biur i wydziałów Urzędu Miasta Rzeszowa (tj.: Biura Miejskiego Konserwatora Zabytków, Wydziału Architektury, Wydziału Inwestycji, Wydziału Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Wydziału Marki Miasta, Współpracy Gospodarczej i Turystyki, Wydziału Edukacji, Biura Gospodarki Mieniem), jednostek miejskich i spółek (tj.: Biura Rozwoju Miasta Rzeszowa, Zarządu Zieleni Miejskiej w Rzeszowie, Miejskiego Zarządu Dróg w Rzeszowie, Zarządu Transportu Miejskiego w Rzeszowie, Miejskiego Zarządu Budynków Mieszkalnych Sp. z o.o. w Rzeszowie oraz jednostek kulturalnych, których organizatorem jest Gmina Miasto Rzeszów, tj.: Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej, Galerii Fotografii Miasta Rzeszowa, Muzeum Dobranocek, Teatru Maski, Rzeszowskiego Domu Kultury, Estrady Rzeszowskiej).

I. Ochrona dziedzictwa kulturowego dla zachowania jego wartości

Działania zapewniające ochronę dziedzictwa kulturowego dla zachowania jego wartości ujęto w pięć założeń programowych zgodnych z następującymi kierunkami działań:

1. Prawna ochrona zabytków miasta Rzeszowa.
2. Rozszerzenie zasobu i zintegrowana ochrona dziedzictwa kulturowego miasta, układu urbanistycznego i układów ruralistycznych na terenie miasta.
3. Zahamowanie procesu degradacji obiektów zabytkowych i poprawa ich stanu zachowania.
4. Poprawa stanu zachowania zabytkowych obiektów, zespołów i historycznych obszarów poprzez usprawnienie systemu finansowania/dofinansowania.
5. Opieka nad zabytkami ruchomymi.

1. Prawna ochrona zabytków miasta Rzeszowa.

Postulaty ochrony dziedzictwa kulturowego oraz zabytkowych układów urbanistycznych, ruralistycznych, zabytków nieruchomych, jak również stanowisk archeologicznych ujętych w wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków uwzględniają następujące dokumenty:

- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Rzeszowa oraz Studia gmin ościennych przejęte w trakcie powiększania granic miasta,
- Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego,
- Decyzje o warunkach zabudowy, decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz decyzje o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

Aktualnie obowiązującym dokumentem jest Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Rzeszowa, opracowane przez zespół autorski Biura Rozwoju Miasta Rzeszowa w latach 1998-2000 i przyjęte Uchwałą Nr XXXVII/113/2000 Rady Miasta Rzeszowa z dnia 4 lipca 2000 r. W związku ze zmianami granic administracyjnych miasta poprzez włączenie terenów z gmin sąsiednich zostały przejęte Studia tych gmin. Na przestrzeni lat dla niektórych obszarów zostały uchwalone zmiany Studium. Obowiązujące Studium zawiera zapisy dotyczące ochrony układów urbanistycznych, ruralistycznych, zespołów zabytkowych, krajobrazu kulturowego oraz ekspozycji obiektów i zespołów zabytkowych. Z uwagi na konieczność zachowania jednolitego charakteru dokumentu Studium, wobec zmiany granic miasta oraz zmiany systemu prawa w okresie jego obowiązywania, rozpoczęto prace nad nową edycją Studium podejmując Uchwałą Nr XXXII/641/2020 Rady Miasta Rzeszowa z dnia 26 maja 2020 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Rzeszowa.

Na działania Biura podjęte w zakresie opracowania Studium składają się zarówno prace projektowe jak i wszystkie pozostałe czynności wymagane w prawnej procedurze sporządzania i uchwalania Studium uikznp: rozpatrzenie wniosków do studium, opiniowanie projektu z komisjami rady miasta oraz

MKUA, uzgodnienia i opiniowanie projektu z właściwymi organami i instytucjami, wyłożenie do publicznego wglądu wraz z dwiema dyskusjami publicznymi, rozpatrzenie uwag i wprowadzanie zmian do projektu. W chwili obecnej trwa przygotowanie do ponownych uzgodnień i wyłożenia.

Dodatkowo zdecydowano się na udział ekspertów z dziedziny planowania przestrzennego i transportu w ramach doradztwa w kluczowych kwestiach projektowych. W ramach prac nad projektem zorganizowano również dwa seminaria, w których uczestniczyli przedstawiciele Rady Miasta, członkowie MKUA, przedstawiciele Miasta i inni zainteresowani.

W trakcie prac nad projektem ustawową partycypację społeczną zorganizowano w sposób znacznie szerszy niż określono to przepisami prawa. Po zakończeniu prac nad częścią dokumentu dotyczącą uwarunkowań zdecydowano się na przeprowadzenie szerokich konsultacji mających na celu zebranie jak największej ilości informacji pomocnych przy wyznaczaniu kierunków rozwoju przestrzennego miasta. W dniu 8 października 2021 r. w siedzibie Biura Rozwoju Miasta Rzeszowa odbyła się konferencja prasowa Prezydenta Miasta Rzeszowa promująca akcję „Porozmawiajmy o Studium” oraz zapraszająca do aktywnego udziału w akcji.

Przed prezentacją założeń dokumentu mieszkańcom miasta odbyły się konsultacje dokumentu z wydziałami Urzędu Miasta Rzeszowa, jednostkami organizacyjnymi i spółkami miejskimi – w sumie 6 spotkań konsultacyjnych. Następnie w ramach akcji „Porozmawiajmy o Studium” przeprowadzono działania pozaustawowe polegające na akcji informacyjnej dotyczącej założeń dokumentu. W ramach akcji w okresie 11-21 października 2021 roku zrealizowano 16 spotkań projektantów Studium z mieszkańcami Rzeszowa. W okresie od 25 do 29 października 2021 r. specjaliści z Biura Rozwoju Miasta Rzeszowa dyżurowali także w Urbanlab Rzeszów, podczas których udzielali informacji oraz przyjmowali sugestie i uwagi mieszkańców.

Następnie w okresie 2-9 listopada 2021 r. zorganizowano 3 fora tematyczne - 2 listopada 2021 r. – Rzeszowskie Forum Zieleni, 8 listopada 2021 r. – Rzeszowskie Forum Jakości Życia, oraz 9 listopada 2021 r. – Rzeszowskie Forum Mobilności. W ramach akcji „Porozmawiajmy o Studium” zorganizowano również spotkania informacyjne dla Radnych Miasta Rzeszowa, dotyczące projektowanej struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta w dniach 15 grudnia 2021r., 11 stycznia 2022r., 13 stycznia 2022r., 18 stycznia 2022r., 18 marca 2022r.

W pracach projektowych nad Studium uikzp miasta Rzeszowa zawierało się zidentyfikowanie i przedstawienie uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego pozwalających na zdefiniowanie polityki przestrzennej miasta, w tym na określenie kierunków jego rozwoju. Formułując kierunki zagospodarowania przestrzennego określono model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta, biorąc pod uwagę jego zróżnicowanie przestrzenne i funkcjonalne, w tym różnorodny charakter zabudowy oraz odmienne potrzeby rozwojowe. Wskazano również główne cele przestrzenne miasta. Dopełnienie kierunków zagospodarowania przestrzennego stanowi pięć polityk sektorowych: mieszkańcy i infrastruktura społeczna, transport i infrastruktura techniczna, środowisko i odporność na zm. klimatu, walory i jakość przestrzeni oraz gospodarka. Dla każdej z nich sformułowano cele oraz służące ich realizacji kierunki działań oraz działania uwzględniające zróżnicowanie przestrzenne miasta w tym proponowany model rozwoju w oparciu o strukturę funkcjonalno-przestrzenną.

W ramach polityki „walory i jakość przestrzeni”, wskazano cele oraz wynikające z nich kierunki działań w zakresie ochrony historycznej i kulturowej tożsamości Rzeszowa, zachowania zasobów dziedzictwa kulturowego oraz ochrony i kształtowania wartości krajobrazowych w skali

ogólnomiejskiej oraz lokalnej. Wyznaczone zostały strefy ochrony konserwatorskiej (I-IV) i ochrony archeologicznej (WI – VIII) oraz określono zasady ochrony znajdującego się w ich obrębie dziedzictwa kulturowego do uwzględnienia w ustaleniach planów miejscowych. Wyszczególniono działania w ramach dążenia do rozwiązania problemów i zagrożeń dla dziedzictwa i krajobrazu kulturowego. Zidentyfikowano i zalecono dążenie do zachowania dóbr kultury współczesnej. Wyznaczono strefy ochrony ekspozycji, ustalono zasady ochrony i kształtowania wartości widokowych, a także określono obszary wartościowego krajobrazu (o wysokich wartościach przyrodniczych, środowiskowych i widokowych). Wyznaczono kierunki ochrony krajobrazów rzecznych, ochrony i kształtowania krajobrazu lokalnego miasta, a także zasady lokalizacji budynków wysokich i wysokościowych.

W ramach realizacji nowego Studium rozpoczęto także prace nad opracowaniem aktualizacji Studium historyczno-urbanistycznego Miasta Rzeszowa z 1990 roku, autorstwa Władysława Henniga (kierownik zespołu), Jerzego Tura, Jana Malczewskiego, Sylwestra Czopka i Sławomira Kadrowa.

Określono zakres terytorialny opracowania zawierający się w granicach administracyjnych miasta Rzeszowa z początku stycznia 2021 r. (po włączeniu w granice miasta sołectwa Pogwizdów Nowy). Przeprowadzone zostały m.in. analizy aktualnego stanu zachowania krajobrazu kulturowego na tle rozwoju przestrzennego miasta - w szczególności względem zmian jakie w nim zaszły w ciągu ostatnich 30 lat. Dokonano waloryzacji krajobrazu i historycznej kompozycji przestrzenno-architektonicznej, określając typy krajobrazu na terenie Rzeszowa oraz podzielono miasto na jednostki urbanistyczno-krajobrazowe.

Przeprowadzono ponowną waloryzację zasobów dziedzictwa kulturowego oraz podjęto weryfikację starych i wytyczenie nowych granic stref ochrony konserwatorskiej i archeologicznej a także określenie warunków ich ochrony i rewaloryzacji, poprzez sprecyzowanie wytycznych konserwatorskich do każdej z wyznaczonych na nowo stref.

W maju 2021 r. ukończona została wersja projektu „Aktualizacji Studium historyczno-urbanistycznego Rzeszowa” została przekazana Wojewódzkiemu Urzędowi Ochrony Zabytków Delegatura w Rzeszowie w celu weryfikacji i wyrażenia opinii. Dalszych działań nad wspomnianym projektem póki co nie podejmowano.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego uwzględniają ochronę dziedzictwa kulturowego, krajobrazu kulturowego, obiektów zabytkowych (w tym także stanowisk archeologicznych), zarówno wpisanych do rejestru zabytków i ujętych w gminnej ewidencji zabytków, jak również ochronę ekspozycji tych obiektów. W latach 2021-2022 uchwalono 5 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zawierających ustalenia dotyczące ochrony zabytków i dziedzictwa kulturowego, tj.:

- 2021 rok:

- 1) **MPZP Nr 185/12/2009 na osiedlu Przybyszówka w Rzeszowie – część II, uchwalony uchwałą Nr XLII/873/2021 Rady Miasta Rzeszowa z dnia 26 stycznia 2021 r.–**

„§ 6:

1. Ustanawia się strefy ochrony konserwatorskiej stanowisk archeologicznych: Nr 1 w Rzeszowie–Przybyszówce (AZP 103-76/74), Nr 2 w Rzeszowie–Przybyszówce (AZP 103-76/75), Nr 3 w Rzeszowie–Przybyszówce (AZP 103-76/76), Nr 4 w Rzeszowie–Przybyszówce (AZP 103-76/77), wpisanych do wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków nieruchomości miasta Rzeszowa, o zasięgu oznaczonym na rysunku planu granicami stref ochrony konserwatorskiej zasobów archeologicznych.
2. Na terenach położonych w granicach stref, o których mowa w ust. 1, obowiązują zasady zagospodarowania ustalone w przepisach szczegółowych.

§ 12:

2. Zasady zabudowy u zagospodarowania terenu U.1:

(...) 10) gabaryty obiektów – kształtując gabaryty i formę obiektów, a także zagospodarowanie terenu należy uwzględnić istniejącą ekspozycję zamku rzeszowskiego, poprzez realizację ogólnodostępnego tarasu czy platformy widokowej od strony wschodniej.”

2) **MPZP Nr 315/10/2019 przy ulicy Jabłońskiego w Rzeszowie, uchwalony uchwałą Nr XLIV/936/2021 Rady Miasta Rzeszowa z dnia 30 marca 2021 r. –**

„§ 7

1. Teren objęty planem obejmuje się w całości strefą ochrony konserwatorskiej, dla której ustala się zasady zabudowy i zagospodarowania terenu określone w §12 uchwały oraz w ust. 2 i 3.
2. W odniesieniu do budynków oznaczonych na rysunku planu jako wpisane do rejestru zabytków lub do gminnej ewidencji zabytków:
 - 1) nakazuje się zachowanie skali, gabarytów, bryły, wysokości, kształtów dachów oraz istniejącego podziału elewacji budynków;
 - 2) obejmuje się ochroną detal architektoniczny oraz stolarkę okienną, drzwiową i bramową budynków;
 - 3) zakazuje się zmian wielkości otworów bramowych, drzwiowych lub okiennych istniejących w elewacjach budynków.
3. Nakazuje się ochronę stanowiska archeologicznego nr 17 (AZP 103-76/56, będącego osadą wielokulturową), wpisanego do gminnej ewidencji zabytków.
4. Ustala się następujące zasady sytuowania zewnętrznych nośników informacji wizualnej w tym: reklam, szyldów lub znaków handlowych, zwanych dalej nośnikami:
 - 1) jeden nośnik musi odpowiadać jednemu podmiotowi prowadzącemu działalność w budynku;
 - 2) sumaryczna powierzchnia wszystkich nośników – nie większa niż 10% powierzchni elewacji parteru;
 - 3) wielkość jednego nośnika – nie większa niż 1m²;
 - 4) zakazuje się umieszczanie nośników powyżej gzymsu parteru budynku, z wyjątkiem budynków, w których prowadzony jest jeden rodzaj działalności, np. hotel, bank, centrum medyczne;
 - 5) nakazuje się sytuowanie nośników w nawiązaniu do kompozycji elewacji budynku, w szczególności do pionowych i poziomych podziałów elewacji wyznaczonych otworami okiennymi i drzwiowymi lub elementami takimi jak np.: lizeny, gzymsy, boniowanie, pilastry;
 - 6) wszystkie nośniki na elewacji jednego budynku należy sytuować według jednej osi: linii horyzontalnej (górne krawędzie) lub linii wertykalnej (boczne krawędzie);

- 7) w przypadku umieszczenia więcej niż 3 nośników na jednej elewacji, nakazuje się wprowadzenie jednej tablicy (ramy) w której zostaną one umieszczone;
- 8) wszystkie nośniki umieszczone na jednej elewacji – o jednakowej wielkości i kształcie, z zastosowaniem jednakowych materiałów i kolorystyki;
- 9) zakazuje się umieszczania nośników w sposób przysłaniający okna, witryny, drzwi oraz detale architektoniczne na elewacji budynku.”

3) MPZP Nr Nr 253/5/2013 – II-A „Dworzec” w Rzeszowie, uchwalony uchwałą Nr L/1036/2021 Rady Miasta Rzeszowa z dnia 6 lipca 2021 r. –

„§ 6:

1. W granicach obszaru planu ustala się strefę ochrony archeologicznej dla stanowisk archeologicznych: nr 3, AZP 103-76/55, oraz nr 17, AZP 103-76/56, wpisanych do gminnej ewidencji zabytków nieruchomości miasta Rzeszowa.
2. Tereny położone w granicach strefy ochrony archeologicznej nakazuje się zagospodarować zgodnie z nakazami, zakazami, dopuszczeniami i ograniczeniami w zagospodarowaniu, ustalonymi dla poszczególnych terenów objętych planem.

§ 7:

1. W granicach obszaru planu ustala się strefę ochrony konserwatorskiej.
2. W strefie ochrony konserwatorskiej obowiązuje ochrona zabytkowej substancji strefy stanowionej przez obiekty lub obszary zabytkowe, wpisane do rejestru zabytków lub do wojewódzkiej „Ewidencji zabytków urbanistyki, architektury, budownictwa i archeologii miasta Rzeszowa”, stanowiące część tkanki miejskiej, takie jak:
 - 1) fragment zabytkowego układu urbanistycznego miasta Rzeszowa, z układem historycznych placów i ulic, wpisany do rejestru zabytków: nr rej. A-325, z 31 stycznia 1969 r., w tym Plac Kilińskiego z terenem zielonym i istniejącym na nim drzewostanem, oznaczony na rysunku planu symbolem {4.1};
 - 2) dom przy ulicy Grottgera 26, nr rej. zabytków A-1248, oznaczony na rysunku planu symbolem {1: A-1248};
 - 3) zespół dawnych koszar przy Placu Kilińskiego 1, oznaczony na rysunku planu symbolem {2.1};
 - 4) dom przy Placu Kilińskiego 2, oznaczony na rysunku planu symbolem {2.2};
 - 5) dom przy Placu Kilińskiego 3, oznaczony na rysunku planu symbolem {2.3};
 - 6) dom przy Placu Kilińskiego 4, oznaczony na rysunku planu symbolem {2.4};
 - 7) dom przy Placu Kilińskiego 5, oznaczony na rysunku planu symbolem {2.5};
 - 8) dom przy Placu Kilińskiego 6, oznaczony na rysunku planu symbolem {2.6};
 - 9) dom przy ulicy Grottgera 2, oznaczony na rysunku planu symbolem {2.7};
 - 10) dom przy ulicy Grottgera 4, oznaczony na rysunku planu symbolem {2.8};
 - 11) dom przy ulicy Grottgera 6, oznaczony na rysunku planu symbolem {2.9};
 - 12) dom przy ulicy Grottgera 18, oznaczony na rysunku planu symbolem {2.10};
 - 13) dom przy ulicy Grottgera 20, oznaczony na rysunku planu symbolem {2.11};
 - 14) dom przy ulicy Grottgera 22, oznaczony na rysunku planu symbolem {2.12};
 - 15) dom przy ulicy Żeromskiego 3, oznaczony na rysunku planu symbolem {2.13};
 - 16) dom przy ulicy Św. Mikołaja 1, oznaczony na rysunku planu symbolem {2.14};
 - 17) dom przy ulicy Św. Mikołaja 2, oznaczony na rysunku planu symbolem {2.15};
 - 18) dom przy ulicy Batorego 5-7, oznaczony na rysunku planu symbolem {2.16};
 - 19) dom przy ulicy Batorego 13, oznaczony na rysunku planu symbolem {2.17};

- 20) dom przy ulicy Batorego 15, oznaczony na rysunku planu symbolem {2.18};
- 21) dom przy ulicy Batorego 17, oznaczony na rysunku planu symbolem {2.19};
- 22) dom przy ulicy Batorego 18, oznaczony na rysunku planu symbolem {2.20};
- 23) dom przy ulicy Batorego 20, oznaczony na rysunku planu symbolem {2.21};
- 24) dom przy ulicy Batorego 22, oznaczony na rysunku planu symbolem {2.22};
- 25) dom przy ulicy Łącznej, oznaczony na rysunku planu symbolem {2.23};
- 26) budynek dawnego Kółka Rolniczego przy ulicy Jabłońskiego 2/4, oznaczony na rysunku planu symbolem {2.24};
- 27) blok przy ulicy Św. Mikołaja 4, oznaczony na rysunku planu symbolem {2.25};
- 28) obiekty lub obszary zabytkowe tworzące zespół stacji kolejowej, w tym:
- a) dawne koszary kolejowe przy ulicy Batorego 24, oznaczone na rysunku planu symbolem {3.1},
- b) dawne koszary kolejowe przy ulicy Batorego 26, oznaczone na rysunku planu symbolem {3.2},
- c) budynek dworca głównego przy Placu Dworcowym 1, wraz z wiatą peronową, oznaczony na rysunku planu symbolem {3.3},
- d) budynek administracyjny przy Placu Dworcowym 1, oznaczony na rysunku planu symbolem {3.4},
- e) budynek administracyjny parowozowni, oznaczony na rysunku planu symbolem {3.5},
- f) budynek ekspedycji towarowej, oznaczony na rysunku planu symbolem {3.6},
- g) magazyn ekspedycji towarowej, oznaczony na rysunku planu symbolem {3.7},
- h) wieża ciśnień, oznaczona na rysunku planu symbolem {3.8},
- i) dom mieszkalny w rejonie ulicy Batorego, oznaczony na rysunku planu symbolem {3.9},
- j) hala prostokątna wagonów osobowych z zapadnią i przewiązką nad nią oraz nad torem, oznaczona na rysunku planu symbolem {3.10},
- k) warsztat mechaniczny lokomotywni, oznaczony na rysunku planu symbolem {3.11},
- l) zachodnia hala wachlarzowa lokomotywni, tzw. „Hala Krakowska”, wraz z kominem, obrotnicą i torami, oznaczona na rysunku planu symbolem {3.12},
- m) komin po nieistniejącej wschodniej hali wachlarzowej lokomotywni, tzw. „Hali Lwowskiej”, oznaczony na rysunku planu symbolem {3.13},
- n) magazyn i dawna elektrownia zespołu parowozowni głównej, oznaczone na rysunku planu symbolem {3.14},
- o) przewiązka między halami parowozowni głównej, oznaczona na rysunku planu symbolem {3.15},
- p) magazyn przy wieży wodnej, oznaczony na rysunku planu symbolem {3.16},
- q) „dom kwatermistrza” przy ulicy Batorego 28, oznaczony na rysunku planu symbolem {3.17},
- r) Plac Dworcowy, oznaczony na rysunku planu symbolem {4.2},
- s) place manewrowe lub wyładunkowe w obrębie zespołu stacji kolejowej, oznaczone na rysunku planu symbolem {4.3};
- 29) zespół zabudowy dawnej Spółdzielni „Rolnik” przy ulicy Batorego, oznaczony na rysunku planu symbolem {5.1}, wraz z ceglany murem i bramą wjazdową, oznaczonymi na rysunku planu symbolem {5.2};
- 30) obiekt przeciwlotniczego schronu szczelinowego w rejonie ulicy Kochanowskiego, o nr inw. 470000939, oznaczony na rysunku planu symbolem {6.1};
- 31) modernistyczny kiosk na skrzyżowaniu ulic: Grunwaldzkiej i Grottgera, oznaczony na rysunku planu symbolem {7.1};
- 32) inne budynki, nie wymienione w tekście, a zaznaczone na rysunku planu.

3. Tereny położone w obrębie strefy ochrony konserwatorskiej należy zagospodarować zgodnie z nakazami, zakazami, dopuszczeniami i ograniczeniami w zagospodarowaniu, ustalonymi dla poszczególnych terenów objętych planem, przy czym:

1) o ile ustalenia dotyczące danego terenu nie stanowią inaczej, nakazuje się kształtować nową zabudowę w nawiązaniu do skali, proporcji i podziałów elewacji budynków oznaczonych na rysunku planu jako wpisane do rejestru zabytków lub do gminnej ewidencji zabytków;

2) w odniesieniu do budynków oznaczonych na rysunku planu jako wpisane do rejestru zabytków lub do wojewódzkiej lub gminnej ewidencji zabytków:

a) nakazuje się zachowanie gabarytów budynków, kompozycji i detalu architektonicznego elewacji, rozmieszczenia, wielkości i kształtów otworów bramowych, drzwiowych i okiennych, istniejących podziałów stolarki okiennej i drzwiowej, geometrii dachów, kątów nachylenia połaci dachowych,

b) zakazuje się lokalizowania zewnętrznych żaluzji lub rolet na otworach okiennych, drzwiowych lub bramowych, a także zewnętrznych urządzeń klimatyzacyjnych, na elewacjach frontowych lub elewacjach widocznych

z terenów dróg publicznych, publicznych ciągów pieszych lub terenów kolejowych,

c) zakazuje się lokalizacji urządzeń technicznych, związanych

z funkcjonowaniem budynków, na dachach tych budynków lub ich elewacjach frontowych

d) zakazuje się zmian wielkości otworów bramowych, drzwiowych

lub okiennych, istniejących w elewacjach budynków,

e) dopuszcza się wymianę stolarki w otworach bramowych, drzwiowych

lub okiennych, przy zachowaniu kształtu i proporcji podziałów;

3) ustala się następujące zasady sytuowania zewnętrznych nośników informacji wizualnej, w tym reklam, szyldów lub znaków handlowych, zwanych dalej nośnikami:

a) dopuszcza się tylko jeden nośnik na każdy podmiot gospodarczy, mieszczący się w danym budynku lub prowadzący w tym budynku działalność usługową,

b) sumaryczna powierzchnia wszystkich nośników: nie większa niż 10 % powierzchni frontowej elewacji danego budynku w poziomie parteru,

c) powierzchnia jednego nośnika: nie większa niż 1m²,

d) nakazuje się sytuowanie nośników w nawiązaniu do kompozycji elewacji budynku, w szczególności do pionowych i poziomych podziałów elewacji wyznaczonych otworami okiennymi i drzwiowymi lub takimi elementami, jak: lizeny, gzymsy, boniowanie, pilastry,

e) wszystkie nośniki na elewacji danego budynku nakazuje się sytuować według jednej osi: linii horyzontalnej (górne krawędzie) lub linii wertykalnej (boczne krawędzie),

f) w przypadku umieszczenia więcej niż trzech nośników na elewacji danego budynku, nakazuje się wprowadzenie jednej tablicy (ramy), w której zostaną one umieszczone,

g) nośniki na elewacjach danego budynku nakazuje się formować

o jednakowej wielkości i kształcie, z zastosowaniem jednakowych materiałów i kolorystyki,

h) zakazuje się umieszczania nośników na balkonach, a także w sposób przesłaniający okna, witryny, drzwi oraz inne detale architektoniczne elewacji budynków;

4) w odniesieniu do budynków oznaczonych na rysunku planu jako wpisane do wojewódzkiej lub gminnej ewidencji zabytków, dopuszcza się adaptację poddaszy do funkcji, pod które przeznaczony jest dany teren, pod warunkiem zachowania ogólnej geometrii dachu, a także zgodności z innymi ustaleniami dotyczącymi danego terenu.”

- 2022 rok:

4) MPZP Nr 320/1/2021 – I-A terenów nadrzecznych na osiedlu Nowe Miasto w Rzeszowie, uchwalony uchwałą Nr LXVII/1462/2022 Rady Miasta Rzeszowa z dnia 27 września 2022 r. –

„§ 6:

1. Zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego:

1) na obszarze objętym planem zakazuje się lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, w rozumieniu przepisów dotyczących ochrony środowiska, z wyjątkiem obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej, wynikających z zapisów uchwały;

2) nakazuje się ochronę ekspozycji na zabytkową zabudowę staromiejską Rzeszowa wraz z jej głównymi dominantami, tj. zamkiem oraz zespołami kościelnymi, oraz na zabudowę osiedla przy ul. Hetmańskiej, poprzez odpowiednie kształtowanie zieleni urządzonej, ciągów pieszych i pieszo-rowerowych, a także małej architektury.

3) w celu ochrony zabytków, realizowanej na podstawie przepisów odrębnych, oznacza się na rysunku planu obiekty będące pod ochroną i opieką konserwatorską:

a) figurę św. Jana Nepomucena z 1897 r., wpisaną do gminnej ewidencji zabytków,

b) stanowisko archeologiczne 103-76/54, zlokalizowane na działkach

nr 1076/27, 1076/28, obr. 208, wpisane do ewidencji zabytków archeologicznych.”

§ 11

2. Zasady zabudowy lub zagospodarowania terenu:

(...) 8) w promieniu 25 m od istniejącej figury św. Jana Nepomucena, w granicach obszaru planu, nakazuje się zagospodarowanie terenu pod kątem wyeksponowania tej figury, poprzez stosowną aranżację małej architektury oraz zieleni niskiej;”

5) MPZP Nr 284/7/2016 – I-A „Kopiec Konfederatów Barskich” w Rzeszowie, uchwalony uchwałą Nr LXVIII/1482/2022 Rady Miasta Rzeszowa z dnia 25 października 2022 r. –

„§ 6:

1. Zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego:

1) zakazuje się lokalizacji przedsięwzięć, zaliczonych do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem: dróg, parkingów oraz infrastruktury technicznej;

2) dopuszcza się uwzględnienie istniejącego drzewostanu i wykorzystanie go jako elementu zieleni w zagospodarowaniu działek na terenach o symbolu ZP, o ile nie koliduje on z osiami lub otwarciami widokowymi na Kopiec Konfederatów Barskich;

3) nakazuje się dostosowanie istniejącej zieleni w rejonie Kopca Konfederatów Barskich do wyeksponowania tego Kopca w krajobrazie, a także dla uzyskania osi i otwarć widokowych z Kopca, zgodnie z rysunkiem planu;

4) w zagospodarowaniu terenów zieleni nakazuje się stosować gatunki roślin typowe dla terenów nadrzecznych, należące do rodzimych gatunków roślin, z zakazem stosowania obcych gatunków roślin.

2. Ustala się strefę ochrony widokowej w centralnej części planu, obejmującą Kopiec Konfederatów Barskich oraz przedpole widokowe, zlokalizowane wokół Kopca Konfederatów Barskich – zgodnie z rysunkiem planu.

§ 7

1. Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej:

1) w celu ochrony zabytków archeologicznych oznaczono na rysunku planu stanowiska archeologiczne wpisane do ewidencji zabytków archeologicznych, oznaczone zgodnie z numeracją systemu Archeologicznego Zdjęcia Polski:

a) stanowisko archeologiczne nr 10 w Rzeszowie – AZP 103-76/3 – znalezisko z okresu wpływów rzymskich,

b) stanowisko archeologiczne nr 26 w Rzeszowie – AZP 103-76/4 – osada wielokulturowa od epoki neolitu do wczesnego średniowiecza,

c) stanowisko archeologiczne nr 42 w Rzeszowie – AZP 103-76/1 – osada z epoki neolitu,

d) stanowisko archeologiczne nr 43 w Rzeszowie – AZP 103-76/2 – kurhan lub grodzisko o nieokreślonym czasie powstania, zw. Kopcem Konfederatów Barskich;

2) ustala się strefę ochrony konserwatorskiej, o zasięgu wyznaczonym granicą obszaru planu oraz granicą strefy ochrony konserwatorskiej wyznaczonej na rysunku planu w oznaczeniach informacyjnych na podstawie Gminnej Ewidencji Zabytków dla Miasta Rzeszowa.

2. Stanowiska archeologiczne, o których mowa w ust. 1 pkt 1, objęte są ochroną konserwatorską.”

§ 18

2. Zasady zabudowy i zagospodarowania terenów:

(...) 8) zagospodarowanie terenu o symbolu ZP.8:

(...) c) jako wiodącą funkcję terenu dopuszcza się przestrzeń ekspozycyjno-kulturową, z przewagą zieleni urządzonej niskiej, podporządkowaną wyeksponowaniu Kopca Konfederatów Barskich,

d) nakazuje się urządzenie Kopca Konfederatów Barskich jako tarasu widokowego,

e) w miejscu wskazanym na rysunku planu, nakazuje się lokalizację upamiętnienia bitwy oddziałów Konfederacji Barskiej z wojskami rosyjskimi w roku 1769, współtworzącej tradycję miejsca, w formie tablicy informacyjnej lub schematycznej mapy plastycznej.”

Decyzje o warunkach zabudowy i decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego

Decyzje o warunkach zabudowy i decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego sporządzane w latach 2021-2022, zgodnie z Ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. 2022 poz. 503 ze zm.), określają warunki ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury. Projekty decyzji uzgadniane były z wojewódzkim konserwatorem zabytków i zawierały informację o konieczności dochowania wszelkich ustaleń wynikających z uzgodnień ze służbami konserwatorskimi. Następnie, zapisy projektu decyzji były uzupełniane o szczegółowe wymagania zawarte w postanowieniu wojewódzkiego konserwatora zabytków uzgadniającym projekt decyzji. Również w decyzjach o zezwoleniu na realizację inwestycji

drogowej ujmowane były warunki wynikające z potrzeb ochrony zabytków i dóbr kultury współczesnej. Zapisy ustaleń warunków były zgodne z uzyskanymi opiniami wojewódzkiego konserwatora zabytków.

Prowadzenie gminnej ewidencji zabytków

Formą ochrony zabytków miasta Rzeszowa jest również prowadzenie gminnej ewidencji zabytków, ponieważ postulaty ochrony obiektów ujętych w gminnej ewidencji zabytków uwzględniane są w ww. dokumentach planistycznych oraz decyzjach o warunkach zabudowy, jak również decyzjach o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego.

Gminna Ewidencja Zabytków Miasta Rzeszowa, po uzgodnieniu z Podkarpackim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków, została przyjęta Zarządzeniem Nr VII/168/2015 Prezydenta Miasta Rzeszowa z dnia 24 kwietnia 2015 roku w sprawie przyjęcia Gminnej Ewidencji Zabytków miasta Rzeszowa i jest na bieżąco aktualizowana, zgodnie z art. 22 pkt 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. W latach 2021-2022 ewidencja została zaktualizowana następującymi Zarządzeniami Prezydenta Miasta Rzeszowa:

1. Zarządzenie Nr VIII/1401/2021 Prezydenta Miasta Rzeszowa z dnia 6 lipca 2021 r. w sprawie aktualizacji Gminnej Ewidencji Zabytków,
2. Zarządzenie Nr VIII/1507/2021 Prezydenta Miasta Rzeszowa z dnia 19 października 2021 r. w sprawie aktualizacji Gminnej Ewidencji Zabytków,
3. Zarządzenie Nr VIII/1553/2021 Prezydenta Miasta Rzeszowa z dnia 23 listopada 2021 r. w sprawie aktualizacji Gminnej Ewidencji Zabytków,
4. Zarządzenie Nr VIII/1579/2021 Prezydenta Miasta Rzeszowa z dnia 13 grudnia 2021 r. w sprawie aktualizacji Gminnej Ewidencji Zabytków,
5. Zarządzenie Nr VIII/1672/2022 Prezydenta Miasta Rzeszowa z dnia 8 lutego 2022 r. w sprawie aktualizacji Gminnej Ewidencji Zabytków,
6. Zarządzenie Nr VIII/1718/2022 Prezydenta Miasta Rzeszowa z dnia 7 marca 2022 r. w sprawie aktualizacji Gminnej Ewidencji Zabytków,
7. Zarządzenie Nr VIII/1825/2022 Prezydenta Miasta Rzeszowa z dnia 17 maja 2022 r. w sprawie aktualizacji Gminnej Ewidencji Zabytków,
8. Zarządzenie Nr VIII/2145/2022 Prezydenta Miasta Rzeszowa z dnia 19 grudnia 2022 r. w sprawie aktualizacji Gminnej Ewidencji Zabytków

Ponadto, Zarządzeniem Nr VIII/1117/2020 Prezydenta Miasta Rzeszowa z dnia 29 grudnia 2020 r., do Gminnej Ewidencji Zabytków Miasta Rzeszowa włączonych zostało 6 obiektów zabytkowych z terenu sołectwa Pogwizdów Nowy, które od dnia 1 stycznia 2021 r. znalazło się w granicach Miasta Rzeszowa. Zgodnie z ww. Zarządzeniem, zmiany te weszły w życie z dniem 1 stycznia 2021 r.

Wskutek przeprowadzonych aktualizacji w latach 2021-2022 z Gminnej Ewidencji Zabytków Miasta Rzeszowa **wyłączonych zostało 8 obiektów**, w tym czasie **włączono** do niej natomiast **10 nowych obiektów zabytkowych**.

Zdjęcie 1 Młyn oraz dom właściciela młyna z terenu os. Pogwizdów Nowy, obiekty włączone do Gminnej Ewidencji Zabytków Miasta Rzeszowa w 2021 r. (fot. Biuro MKZ)

Aktualny wykaz zabytków z terenu Rzeszowa ujętych w gminnej ewidencji zabytków znajduje się na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Miasta Rzeszowa w zakładce „Gminna Ewidencja Zabytków”. Na koniec 2022 r. w wykazie Gminnej Ewidencji Zabytków Miasta Rzeszowa znajdowało się **1382 obiektów zabytkowych**, w tym układy urbanistyczne, zespoły obiektów sakralnych, nieruchomości, parki i cmentarze, obiekty kolejowe, kapliczki oraz stanowiska archeologiczne.

W tabelach poniżej zamieszczony został wykaz zabytków, które w latach 2021-2021 zostały włączone do Gminnej Ewidencji Zabytków Miasta Rzeszowa (tabela nr 1) oraz wykaz obiektów, które w analizowanym okresie sprawozdawczym zostały z ewidencji wyłączone (tabela nr 2). Wszystkich aktualizacji Gminnej Ewidencji Zabytków Miasta Rzeszowa dokonano w uzgodnieniu z Podkarpackim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

Tabela 1 Wykaz obiektów włączonych do Gminnej Ewidencji Zabytków Miasta Rzeszowa w latach 2021-2022

Lp.	Obiekt	Adres	Podstawa włączenia	Zarządzenie
2021 rok				
1.	Młyn parowy	ul. Łąkowa 2	Opinia WKZ z dn. 17.12.2020 r., znak: Rz-RDZ.5133.5.2020.BW	Zarządzenie Nr VIII/1117/2020 Prezydenta Miasta Rzeszowa z dnia 29 grudnia 2020 r.
2.	Dom właściciela młyna	ul. Łąkowa 6		
3.	Dom	ul. Pogwizdowska 156		
4.	Dom	ul. Pogwizdowska 184		
5.	Kapliczka	ul. Pogwizdowska 51		
6.	Kapliczka	ul. Pogwizdowska 216		
7.	Kompleks kościoła Najświętszego Serca Pana Jezusa – Katedra Rzeszowska	ul. Sikorskiego 21	Opinia WKZ z dn. 08.06.2021 r., znak: Rz-RDZ.5140.30.2021.BS	Zarządzenie Nr VIII/1401/2021 Prezydenta Miasta Rzeszowa z dnia 6 lipca 2021 r.
8.	Układ przestrzenny placu Farnego i	Plac Farny ul. Matejki ul. Kopernika	Opinia WKZ z dnia 21.06.2021 r., znak	Zarządzenie Nr VIII/1579/2021

	skweru Lisa-Kuli w Rzeszowie		RDZ- I.5140.35.2021.DP	Prezydenta Miasta Rzeszowa z dnia 13 grudnia 2021 r.
9.	Układ przestrzenny ulicy Jałowego w Rzeszowie	ul. Jałowego, fragment ul. Towarnickiego		
10.	Układ przestrzenny ulicy Zygmuntońskiej i części wsch. ulicy Jagiellońskiej w Rzeszowie	ul. Jagiellońska ul. Zygmuntońska ul. Fircowskiego		

Tabela 2 Wykaz obiektów wyłączonych z Gminnej Ewidencji Zabytków Miasta Rzeszowa w latach 2021-2022

Lp.	Obiekt	Adres	Podstawa wyłączenia	Zarządzenie
2021 rok				
1.	Budynek dawnej obory z zespołu dworsko-parkowego w Rzeszowie-Słocinie	ul. Paderewskiego 124	Opinie WKZ z dn. 14.06.2021 r., znak RDZ-I.5140.41.2021 oraz z dn. 19.08.2021 r., znak Rz-RDZ.5140.18.2021.BS	Zarządzenie Nr VIII/1507/2021 Prezydenta Miasta Rzeszowa z dnia 19 października 2021 r.
2.	Dom	Koło 6	Opinia WKZ z dn. 15.10.2021 r., znak RDZ-I.5140.75.2021.BS/WW oraz RDZ-I.5140.76.2021.BS/WW	Zarządzenie Nr VIII/1553/2021 Prezydenta Miasta Rzeszowa z dnia 23 listopada 2021 r.
3.	Dom	Staroniwska 105		
2022 rok				
4.	Dom	ul. Staroniwska 9	Opinia WKZ z dn. 03.01.2022 r., znak RDZ-I.5140.90.2021.DP	Zarządzenie Nr VIII/1672/2022 Prezydenta Miasta Rzeszowa z dnia 8 lutego 2022 r.
5.	Dom	ul. Ćwiklińskiej 10	Opinia WKZ z dn. 27.01.2022 r., znak RDZ-I.5140.3.2022.DP	Zarządzenie Nr VIII/1718/2022 Prezydenta Miasta Rzeszowa z dnia 7 marca 2022 r.

6.	Dom	ul. Zygmuntowska 4	Opinia WKZ z dn. 02.02.2022 r., znak RzRDZ.5140.2.2022.JK	Zarządzenie Nr VIII/1825/2022 Prezydenta Miasta Rzeszowa z dnia 17 maja 2022 r
7.	Dom	ul. Paderewskiego 174	Opinia WKZ z dn. z dn. 24.10.2022 r., znak RzRDZ.5140.24-33.2022.BS	Zarządzenie Nr VIII/2145/2022 Prezydenta Miasta Rzeszowa z dnia 19 grudnia 2022 r.
8.	Dom	ul. Staroniwska 103		

W ramach stałego monitoringu i weryfikacji obiektów uwzględnionych w Gminnej Ewidencji Zabytków Miasta Rzeszowa w latach 2021-2022 Biuro Miejskiego Konserwatora Zabytków kontynuowało prowadzenie wizji terenowych mających na celu kontrolę stanu zachowania zabytków ujętych w gez oraz identyfikację obiektów przekształconych bądź nieistniejących, celem aktualizacji gminnej ewidencji zabytków. Na tej podstawie, jak również w oparciu o bieżącą współpracę z PWKZ i wymienioną korespondencję w zakresie aktualizacji wojewódzkiej ewidencji zabytków, w okresie sprawozdawczym zostało wszczętych 16 spraw dotyczących wyłączenia z gminnej ewidencji zabytków kart adresowych obiektów przekształconych bądź nieistniejących. Dotąd wyłączono z gminnej ewidencji zabytków 7 obiektów, a stosunku do pozostałych 9 obiektów oczekujemy na stanowisko PWKZ wobec dalszego postępowania w sprawie.

W okresie sprawozdawczym opracowano również łącznie 10 nowych kart adresowych dla obiektów i układów przestrzennych włączonych do gminnej ewidencji zabytków.

Rejestr zabytków nieruchomości

Zgodnie z art. 22, ust. 5, pkt 1) Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 r., w gminnej ewidencji zabytków ujęte są zabytki wpisane do rejestru zabytków. Na terenie Gminy Miasto Rzeszów znajduje się około 200 obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków nieruchomości województwa podkarpackiego, w tym obiekty nieruchome, układy urbanistyczne oraz stanowiska archeologiczne. W okresie sprawozdawczym Podkarpacki Wojewódzki Konserwator Zabytków nie dokonał żadnego wpisu do rejestru zabytków obiektu nieruchomego z terenu Miasta Rzeszowa, jak również Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego nie wykreślił z rejestru zabytków żadnego obiektu nieruchomego z terenu Miasta Rzeszowa.

Rejestr zabytków ruchomych

Na terenie miasta Rzeszowa większość zabytków ruchomych wpisanych do rejestru zabytków znajduje się w świątyniach rzymskokatolickich. Do rejestru zabytków ruchomych województwa podkarpackiego wpisane są wyposażenia następujących obiektów sakralnych: Kościoła Farnego pw. Św. Wojciecha i Stanisława, Kościoła i Klasztoru OO. Bernardynów, Kościoła pw. Św. Krzyża, Kościoła pw. Chrystusa Króla, Kaplicy pw. Św. Trójcy, Kościoła pw. Św. Rocha (os. Słocina), Kościoła pw. Św. Józefa (os. Staromieście), Kościoła pw. Wniebowzięcia NMP (os. Zalesie), pw. Matki Boskiej Śnieżnej

(os. Budziwój), Kaplicy myśliwskiej pw. Św. Huberta w Rzeszowie-Miłocinie oraz dwóch kapliczek przydrożnych: Kapliczki przy ul. Staroniwskiej 81 oraz Kapliczki przy ul. Jarowej 27. Pozostałe wpisy do rejestru zabytków ruchomych z terenu Rzeszowa dotyczą obiektów będących w dużym stopniu własnością prywatną, a liczbowo dominują w nich zwarte zbiory, będące przykładem miejscowego kolekcjonerstwa.

W okresie sprawozdawczym Podkarpacki Wojewódzki Konserwator Zabytków nie dokonał żadnego wpisu do rejestru zabytków obiektu ruchomego z terenu Miasta Rzeszowa, jak również Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego nie wykreślił z rejestru zabytków żadnego obiektu ruchomego z terenu Miasta Rzeszowa.

2. Rozszerzenie zasobu i zintegrowana ochrona dziedzictwa kulturowego miasta, układu urbanistycznego i układów ruralistycznych na terenie miasta.

W latach 2021-2022 kontynuowano rewaloryzację głównych deptaków miejskich w zakresie ul. Grunwaldzkiej. W ramach inwestycji wykonano wyprzedzające badania archeologiczne wraz z wykonaniem robót odtworzeniowych.. Badania archeologiczne na ul. Kościuszki realizowała Fundacja Rzeszowskiego Ośrodka Archeologicznego. Przeprowadzone na ulicy Grunwaldzkiej badania archeologiczne pozwoliły odkryć relikty Bramy Sandomierskiej z przełomu XVI i XVII wieku oraz fragmenty kamiennej nawierzchni ulicy z XVII wieku i galicyjskiego bruku. W trakcie badań pozyskano również wiele zabytków ruchomych, m.in. monety, ceramikę (kafle, fajki, dziecięce zabawki, naczynia), zabytki metalowe (podkowy, ostrogi, podkówki do butów), zabytki szklane (stemple, naczynia).

W okresie sprawozdawczym kontynuowano także rewaloryzację sąsiedztwa zabytkowego zespołu stacji kolejowej Rzeszów Główny w ramach budowy Rzeszowskiego Centrum Komunikacyjnego. W 2022 r. podczas wykonywania robót ziemnych zostały odkryte relikty murów fundamentowych historycznej kamienicy. W związku z odkryciem przeprowadzono interwencyjne wykopaliskowe badania archeologiczne, które pozwoliły na odsłonięcie całości zabytkowych murów. Ponadto, w trakcie badań archeologicznych towarzyszących pracom ziemnym, pod istniejącą nawierzchnią Placu Dworcowego natrafiono na zabytkową kostkę ceramiczną. Zostanie ona wkomponowana jako świadek w nową aranżację nawierzchni placu.

W ramach inwestycji pn. „Rozbudowa układu komunikacyjnego ulic Siemieńskiego, Kochanowskiego, Żółkiewskiego, Batorego i Styki” zrealizowano badania archeologiczne wykopaliskowe wraz z opracowaniem wyników badań oraz wykonaniem niezbędnych analiz. Wykonawcą badań była Pracownia Badań i Usług Archeologicznych ARCHAIA Grzegorz Płoskoń. W trakcie badań archeologicznych odkryto pozostałości międzywojennej fabryki cukierków „ALIMA”, relikty historycznej zabudowy ulic oraz zabytki ruchome, m. in. pojemniki przeznaczone na produkty apteczne.

Interwencyjne archeologiczne badania wykopaliskowe towarzyszyły także przebudowie ul. Zygmunta i Starego. Ponadto, podczas robót ziemnych związanych z inwestycjami pn. „Budowa oświetlenia na terenie Olszynek” oraz Rewitalizacja Ogródka Jordanowskiego” przy ul. Unii Lubelskiej przeprowadzono także nadzór archeologiczny, w trakcie którego nie zarejestrowano materiału zabytkowego.

W okresie sprawozdawczym prowadzone były również działania zmierzające do ograniczenia ruchu kołowego w zabytkowym centrum miasta. W lipcu 2021 r. prezydent Miasta Rzeszowa wydał zakaz parkowania pojazdów przy Ratuszu, natomiast we wrześniu tego samego roku wyłączył z ruchu kołowego część ul. Jagiellońskiej przy skrzyżowaniu z ul. 3 Maja. Było to działanie próbne o charakterze tymczasowym, poprzedzone konsultacjami społecznymi z mieszkańcami. We wrześniu kolejnego roku działanie powtórzono na Placu Farnym. Wyłączone z ruchu kołowego nawierzchnie zaaranżowano obiektami małej architektury typu parlety.

Zdjęcie 2 Plac Farny wyłączony z ruchu kołowego w ramach działań o charakterze próbnym i tymczasowym we wrześniu 2022 r. (fot. Biuro MKZ)

3. Zahamowanie procesu degradacji obiektów zabytkowych i poprawa ich stanu zachowania.

Zabytkowe obiekty nieruchome

Gmina Miasto Rzeszów, jako właściciel bądź użytkownik dużej liczby obiektów zabytkowych na terenie Miasta Rzeszowa, stale realizuje również zadania z zakresu opieki nad zabytkami, tj. opieką sprawowaną przez właściciela lub posiadacza zabytku polegającą w szczególności na zapewnieniu warunków: naukowego badania i dokumentowania zabytku; prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytku; zabezpieczenia i utrzymania zabytku oraz jego otoczenia w jak najlepszym stanie; korzystania z zabytku w sposób zapewniający trwałe zachowanie jego wartości oraz popularyzowania i upowszechniania wiedzy o zabytku oraz jego znaczeniu dla

historii i kultury¹. W tabeli poniżej przedstawiono zestawienie działań i prac remontowych przy nieruchomościach zabytkowych (wpisanych do rejestru zabytków, ujętych w gminnej ewidencji zabytków lub znajdujących się na obszarach wpisanych do rejestru zabytków lub ujętych w gminnej ewidencji zabytków), stanowiących własność Gminy Miasto Rzeszów, przeprowadzonych w latach 2021-2022.

Zdjęcie 3 Kamienica przy ul. Jagiellońskiej 24, dawna Willa Januszów, obecnie siedziba Estrady Rzeszowskiej, podana pracom remontowo-konserwatorskim w 2021 r. (Fot. Estrada Rzeszowska).

Tabela 3 Zestawienie prac remontowych wykonanych przez Gminę Miasto Rzeszów w latach 2021-2022 przy zabytkowych nieruchomościach

Rok 2021				
Lp.	Obiekt	Adres	Zakres prac	Zakres ochrony
1.	Osiedle pracowników Wytwórni Silników Samolotowych Nr 2 Polskich Zakładów Lotniczych i Wytwórni Sprzętu Komunikacyjnego Polskich Zakładów Lotniczych	Niedzielskiego	Odnowiono 2 podwórka przy ul. Niedzielskiego w Rzeszowie. Wykonano przebudowę 2 chodników, remont piaskownic, montaż obiektów małej architektury, wykonano zagospodarowanie terenu. Wykonano montaż 4 szt. ławek wraz z uzupełnieniem kostki betonowej przy wejściach do budynku.	gminna ewidencja zabytków
2.	Budynek	Targowa 1	Opracowano dokumentację projektową.	rejestr zabytków (A-325), wpis obszarowy

¹ Art. 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2022 r., poz. 840 z późn. zm.).

3.	Szkoła żydowska, ob. budynek Urzędu Miasta	Bożnicza 2	Opracowano Program Funkcjonalno-Użytkowy na potrzeby realizacji robót budowlanych związanych z wykonaniem klimatyzacji w pomieszczeniach budynku	rejestr zabytków (A-1001)
4.	Szkoła Podstawowa nr 10	Dominikańska 4	Wykonano boisko z nawierzchni z kostek gumowych do gry w piłkę ręczną, boisko wielofunkcyjne oraz boisko do gry w piłkę siatkową z nawierzchni poliuretanowej, bieżnię wraz ze skoczną oraz zewnętrzną instalację kanalizacji deszczowej	gminna ewidencja zabytków
5.	Przedszkole	Staszica 10B	Wykonano roboty związane z remontem i przebudową całego ośrodka, roboty wykończeniowe (ścianki działowe, stolarka okienna i drzwiowa, tynki i podłóża, posadzki, elementy kowalsko-ślusarskie, montaż wyposażenia, malowanie, elewacje i roboty zewnętrzne) oraz schody zewnętrzne i roboty instalacyjne.	gminna ewidencja zabytków
6.	Zespół Szkół Nr 1	Towarnickiego 4	Wykonano roboty budowlane w zakresie budowy sali gimnastycznej wraz z zapleczem dydaktycznym oraz przewiązką, zagospodarowaniem terenu, wykonaniem rozbiórek, wycinką zieleni oraz wykonaniem nasadzeń zastępczych.	gminna ewidencja zabytków
7.	III Liceum Ogólnokształcące	Szopena 11	Zapłacono za przeniesienie autorskich praw majątkowych. Opracowano część dokumentacji projektowej na wykonanie robót budowlanych w celu poprawienia stanu technicznego budynku i funkcji pomieszczeń oraz dostosowania pomieszczeń szkoły do obowiązujących przepisów.	gminna ewidencja zabytków

8.	Podziemna Trasa Turystyczna	Rynek	Wykonano roboty budowlane polegające na uszczelnieniu ścian i sklepień komnat, wykonano instalacje wewnętrzne oraz roboty dodatkowe tj. dodatkowe uszczelnienia, podłogę w holu, oświetlenie holi, zamontowano osuszacze. Wykonano odwierty na płycie Rynku w celu zdiagnozowania miejsc przecieków na trasę podziemną. Wykonano opracowanie techniczne prac naprawczych wraz z opracowaniem rozwiązań technologiczno-materiałowych prac renowacyjnych. Ponadto, w ramach utworzenia przy Podziemnej Trasie Turystycznej interaktywnej instytucji kultury „Rzeszowskie Piwnice” wykonano ekspozycję multimedialną wraz z aranżacją przestrzeni ekspozycyjnej dziedzictwa kulturowego i zasobów kultury oraz zakupem wyposażenia scenicznego. Dostarczono i zamontowano urządzenia techniczne, sprzęt oraz wyposażenie sceniczne Estrady Rzeszowskiej na potrzeby działalności kulturalnej.	gminna ewidencja zabytków
9.	Estrada Rzeszowska	Jagiellońska 24	remont dachu i elewacji budynku	gminna ewidencja zabytków
10.	Teatr Maska	Mickiewicza 11	opracowanie dokumentacji projektowej na odnowienie budynku	rejestr zabytków (A-651)
Rok 2022				
9.	Budynki Urzędu Miasta	Plac Ofiar Getta 7 Bożnicza 2	Opracowano i zapłacono za wykonanie Programu Funkcjonalno Użytkowego na realizację robót związanych z wykonaniem klimatyzacji w pomieszczeniach Wydziału Komunikacji UM,	gminna ewidencja zabytków, rejestr zabytków (A-1001)

			opracowano i zapłacono za dokumentację projektową. Wykonano i odebrano roboty związane z wykonaniem klimatyzacji.	
8.	Szkoła Podstawowa nr 10	Dominikańska 4	Opracowano dokumentację projektową na wykonanie placu zabaw.	gminna ewidencja zabytków
9.	Szkoła Podstawowa nr 1	Bernardyńska 4	Opracowano dokumentację projektową na modernizację dachu.	gminna ewidencja zabytków
10.	Krajowa Niższa Szkoła Rolnicza, ob. Zespół Szkół Agropodsiębiorczości	Miłocińska 75	Opracowano koncepcję oraz dokumentację projektową robót budowlanych wraz z robotami towarzyszącymi w zakresie budowy tężni solankowej wraz z elementami małej architektury i zagospodarowaniem terenu.	gminna ewidencja zabytków
11.	Zespół dworsko-parkowy w Rzeszowie-Słocinie	Powstańców Śląskich	Wykonano remont chodnika i nawierzchni jedni	rejestr zabytków (A-338)
12.	Zespół Szkół Nr 1	Towarnickiego 4	Wykonywano roboty budowlane stanu surowego i wykończeniowego związane z budową sali gimnastycznej, wykonano roboty branży sanitarnej i elektrycznej oraz roboty dodatkowe.	gminna ewidencja zabytków
13.	I Liceum Ogólnokształcące	3 Maja 15	Wykonano roboty budowlane związane z budową hali sportowej. Rozebrano starą salę gimnastyczną, wykonano roboty stanu surowego otwartego nowej hali sportowej, roboty branży sanitarnej oraz roboty branży elektrycznej instalacja odgromowa, układanie kabli i przewodów.	rejestr zabytków (A-1027)
14.	III Liceum Ogólnokształcące	Szopena 11	Wykonano część dokumentacji projektowej	gminna ewidencja zabytków
15.	Szkoła, ob. Osiedlowy Dom Kultury Słocina oraz budynki OSP	Paderewskiego 154	Opracowano dokumentację projektową na wykonanie przebudowy instalacji gazowej.	gminna ewidencja zabytków

Zdjęcie 4 Kamienica przy ul. Grunwaldzkiej 24, podana pracom remontowo-konserwatorskim w latach 2021-2022, prowadzonym przez MZBM sp. z o.o. (Fot. Biuro MKZ).

Prace remontowe przyczyniające się do poprawy stanu technicznego i estetycznego budynków zlokalizowanych w śródmieściu Rzeszowa, w tym obiektów zabytkowych, realizowane były również w okresie sprawozdawczym zarówno przez podmioty publiczne, jak i inwestorów prywatnych. Kontynuowane były działania prowadzone systematycznie od wielu lat przez Miejski Zarząd Budynków Mieszkalnych w Rzeszowie w zakresie poprawy stanu zachowania oraz estetyki budynków mieszkalnych oraz obszarów w ich bezpośrednim sąsiedztwie, znajdujących się w zarządzie MZBM. W 2021 r. zrealizowane zostały prace przy 4 obiektach zabytkowych z terenu Miasta Rzeszów, tj. przy ul. Grunwaldzkiej 24, ul. Dąbrowskiego 81, ul. PCK 8, ul. Kreczmera 6. Wartość prac wyniosła łącznie 625 000 zł. W 2022 r. poprawiono natomiast stan techniczny bądź estetyczny 17 budynków zabytkowych, tj. ul. Grunwaldzka 24, ul. Sobieskiego 5, ul. 3 Maja 7, ul. Baldachówka 7, ul. Dąbrowskiego 75C, ul. Dąbrowskiego 85, ul. Dominikańska 6A, ul. Hetmańska 32, ul. Jagiellońska 8, ul. Jałowego 15, ul. Matejki 10, ul. Mickiewicza 17, ul. Słowackiego 8, ul. Westerplatte 3, 5, 7, 9. Wartość prac wyniosła łącznie 588 532 zł.

Parki

W latach 2021-2022 Gmina Miasto Rzeszów realizowała zadanie inwestycyjne pn. „**Rewitalizacja parku przy ul. Wieniawskiego**” z dawnego zespołu dworsko-parkowego w Zalesiu, wpisanego do rejestru zabytków nr A-1007 z dn. 11 października 1978 r. W ramach pierwszego etapu zadania w 2021 r. zmodernizowano i rozbudowano plac zabaw: zdemontowano karuzelę i tablicę, zmodernizowano i zmniejszono piaskownicę, oczyszczono i pomalowano istniejące urządzenia zabawowe, zamontowano 7 nowych urządzeń zabawowych oraz tablicę informacyjną. W kolejnym

etapie w 2022 r. wykonano 596 m² alejek z nawierzchni mineralno-żywiczej, ogrodzenie, podbudowę pod oświetlenie oraz nasadzono 3 szt. drzew, 140 szt. krzewów, 2800 szt. bylin.

Kolejną inwestycją na zabytkowych terenach zielonych była modernizacja **Parku z zespołu Krajowej Niższej Szkoły Rolniczej, ob. Zespołu Szkół Agropredsiębiorczości**. Opracowano dokumentację projektową i zrealizowano roboty budowlane. Wykonano przebudowę istniejącej ścieżki ogrodu szkolnego z kamienia naturalnego oraz istniejących schodów terenowych z kamienia naturalnego. Wybudowano 3 ogrody tematyczne: sensoryczny, skalny i deszczowy. Wykonano montaż kompostownika, „hotelu dla owadów”, tablic i etykiet informatycznych oraz roboty towarzyszące.

W 2022 r. zrewitalizowano zieleniec przy ul. Zamkowej poprzez odtworzenie elementów konstrukcyjnych schodów zlokalizowanych na terenie zieleńca.

W okresie sprawozdawczym prowadzono również prace pielęgnacyjne przy zieleni zabytkowej w **Parku Jędrzejowiczów, Parku im. Władysława Szafera** na osiedlu Słocina, **Ogrodzie Miejskim im. Solidarności** oraz **Parku przy ul. Wieniawskiego**. Prace polegały na wykonaniu cięć pielęgnacyjnych i sanitarnych drzew, krzewów i żywopłotów, a także wycince drzew.

Ponadto, w ramach innych działań mających na celu zahamowanie procesu degradacji zabytkowych założeń zieleni i poprawę ich stanu zachowania, w 2022 r. opracowano dokumentację projektową dotyczącą budowy oświetlenia na terenie **Starego Cmentarza przy ul. Targowej, przy Al. Lubomirskich** zmodernizowano elementy małej architektury (zamontowano 5 sztuk ławek jednostronnych, 10 sztuk ławek dwustronnych i 15 sztuk koszy) i utwardzono nawierzchnię pod ławkami kostką granitową. Opracowano także Studium konserwatorskie **parku dworskiego na os. Słocina** oraz przeprowadzono inwentaryzację dendrologiczną drzewostanu tego założenia.

Wykonano także remont chodnika i nawierzchni jedni przy ul. Powstańców Śląskich, wchodzącej w skład zabytkowego **zespołu dworsko-parkowego w Rzeszowie-Słocinie**.

Zdjęcie 5 Ogród Miejski im. Solidarności (fot. B. Szczupaj)

4. Poprawa stanu zachowania zabytkowych obiektów, zespołów i historycznych obszarów poprzez usprawnienie systemu finansowania/dofinansowania.

Środki finansowe wykorzystane w latach 2021-2022 na opiekę nad zabytkami z terenu Rzeszowa

Środki wewnętrzne

Wysokość środków przeznaczonych w budżecie gminy na ochronę zabytków i opiekę nad zabytkami **w 2021 r. wyniosła 4 675 452, 12 zł** (Uchwała Nr XL/824/2020 Rady Miasta Rzeszowa z dnia 15 grudnia 2020 r. w sprawie budżetu Miasta Rzeszowa na 2021 r. wraz ze zmianami oraz sprawozdanie z wykonania budżetu miasta Rzeszowa za 2021 r.). **W 2022 r.** na ochronę zabytków i opiekę nad zabytkami Gmina Miasto Rzeszów wydatkowała kwotę **1 443 915, 43 zł** (Uchwała Nr LVI/1167/2021 z dnia 14 grudnia 2021 r. w sprawie budżetu Miasta Rzeszowa na 2022 r. wraz ze zmianami oraz sprawozdanie z wykonania budżetu miasta Rzeszowa za 2022 r.) Środki te przeznaczono m.in. na renowację i konserwację zabytkowych nagrobków na Cmentarzu Starym przy ul. Targowej, prace związane z rewaloryzacją zabytkowego parku z zespołu dworsko-parkowego w Rzeszowie-Zalesiu oraz udzielane z budżetu Gminy Miasto Rzeszów dotacje na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków, położonych na obszarze Gminy Miasto Rzeszów. Powyższe kwoty dotyczą wyłącznie wydatków w ramach rozdziału klasyfikacji budżetowej dedykowanego ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Dodatkowo, z budżetu Miasta Rzeszowa, w ramach innych rozdziałów klasyfikacji budżetowej, finansowane były również inne działania przy zabytkach, m.in. prace remontowo-konserwatorskie zabytków stanowiących własność Gminy Miasto Rzeszów oraz liczne działania „miękkie”.

Zdjęcie 6 Kaplica myśliwska pw. Św. Huberta w Rzeszowie-Miłocinie, przy której w latach 2021-2022 kontynuowane były prace remontowo-konserwatorskie dotowane z budżetu Gminy Miasto Rzeszów i Podkarpackiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków (fot. B. Szczupaj).

Wysokość i cel poszczególnych dotacji przekazanych z budżetu Miasta Rzeszowa w latach 2021-2022 na dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 4 Wykaz dotacji udzielonych z budżetu Gminy Miasto Rzeszów na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach ruchomych i nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków w latach 2021-2022

Lp.	Zakres prac	Beneficjent	Kwota
2021 rok			
1.	Remont budynku Kaplicy Św. Huberta wraz z otoczeniem	Parafia Rzymskokatolicka pw. Św. Huberta w Rzeszowie-Miłocinie	161 477,98 zł
łącznie: 161 477,98 zł			
2022 rok			
1.	Roboty budowlane budynku dworu w zespole dworsko-parkowym w Rzeszowie-Słocinie	Fundacja DOMUS PACIS	50 000,00 zł
2.	Remont budynku Kaplicy Św. Huberta wraz z otoczeniem	Parafia Rzymskokatolicka pw. Św. Huberta w Rzeszowie-Miłocinie	50 000,00 zł
3.	Prace remontowe przy fundamentach budynku Cerkwi pw. Zaśnięcia NMP (dawny Kościół Św. Trójcy)	Parafia Greckokatolicka pw. Zaśnięcia NMP w Rzeszowie	55 000,00 zł
4.	Remont elewacji frontowej (od ul. Sobieskiego) kamienicy przy ul. Grunwaldzkiej 24)	Wspólnota Mieszkaniowa Nieruchomości przy ul. Grunwaldzkiej 24 w Rzeszowie	65 000,00 zł
łącznie: 220 000,00 zł			

Ponadto, wydatki Gminy Miasto Rzeszów w zakresie opieki nad zabytkami w latach 2021-2022 dotyczyły również środków finansowych przeznaczonych na inwestycje oraz działania ukierunkowane na utrzymanie w jak najlepszym stanie obiektów zabytkowych będących własnością Gminy. W 2021 r. na prace remontowe stanowiących własność Gminy Miasto Rzeszów zabytkowych nieruchomości, w tym prace projektowe, wydatkowano kwotę w wysokości **24 548 525,7 zł**, w 2022 r. było to zaś **8 262 283,12 zł** (wykaz obiektów, które poddano pracom remontowym, wraz z określeniem zakresu wykonanych prac, umieszczono w tabeli 3). Na działania inwestycyjne Gminy dotyczące prac przy zabytkowych parkach z terenu Miasta w 2021 r. przeznaczono kwotę w wysokości **143 911,80 zł**, w 2022 r. – **1 274 557, 78 zł** (opis prac wykonanych w analizowanym okresie zawarto w podrozdziale *Parki*. Systematycznie prowadzone są również prace pielęgnacyjne przy zabytkowej zieleni obejmujące wycinkę drzew oraz cięcia pielęgnacyjne i sanitarne drzew i krzewów na terenie zabytkowych parków: Parku przy ul. Wieniawskiego, Parku im. Szafera przy ul. Powstańców Śląskich, Parku Jędrzejowiczów przy ul. Rycerskiej oraz w Ogrodzie Miejskim im. Solidarności przy ul. Dąbrowskiego. W 2021 r. na ten cel poniesiono nakłady finansowe w wysokości **23 078,91 zł**, w 2022 r. była to zaś kwota **41 601,34 zł**. Gmina poniosła także wydatki na prowadzenie nadzoru lub prac archeologicznych towarzyszących miejskim inwestycjom. Wydatki te w 2021 r. wyniosły **818 565,62 zł**, w 2022 r. zaś – **1 199 075,36 zł**. Ostatnią grupę wydatków gminnych w zakresie opieki nad zabytkami stanowią wydatki na prace konserwatorsko-restauratorskie przy zabytkowych kapliczkach i pomnikach, jak również nagrobkach znajdujących się na zabytkowych rzeszowskich nekropoliach. Wydatki te w 2021 r. wyniosły **81 779,17 zł**, w 2022 r. zaś była to kwota w wysokości **54 397 zł** (wykaz prac w tabeli 6).

Ponadto, w 2022 r. realizowane było zadanie pn. „Działania w zakresie ochrony zabytków, opieki nad zabytkami oraz promocji lokalnego zasobu zabytkowego”, w ramach którego ogłoszony został otwarty konkurs ofert na realizację zadania publicznego przez organizacje pozarządowe oraz inne podmioty wskazane w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Ideą tej nowej inicjatywy jest wsparcie działalności organizacji pozarządowych działających na rzecz ochrony zabytków Rzeszowa i materialnego dziedzictwa miasta oraz popularyzacji wiedzy w tym zakresie. Na realizację zadania przeznaczona była kwota w wysokości **60 000 zł**. Dotacje przekazano wyłonionym w ramach otwartego konkursu ofert następującym organizacjom pozarządowym:

- 1) Fundacji Rzeszowskiej na realizację zadania pn. **Willa Januszów** – 11 000 zł;
- 2) Stowarzyszeniu Przyjaciół Staromieścia na realizację zadania pn. **Staromiejska ścieżka historyczna** – 9 000 zł;
- 3) Fundacji Rzeszowskiego Ośrodka Archeologicznego na realizację zadania pn. **Wystawa archeologiczna na wolnym powietrzu „Świat pod stopami”** – 11 000 zł
- 4) Fundacji Rzeszowskiego Ośrodka Archeologicznego na realizację zadania pn. **Ścieżka historyczno-przyrodnicza – Osiedle Zwiężczyca w Rzeszowie** – 13 000 zł;
- 5) Fundacji IKS na realizację zadania pn. **Rzeszowski szlak modernizmu** – 16 000 zł.

Środki zewnętrzne

W latach 2021-2022 z budżetu Podkarpackiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków wydatkowana została kwota w wysokości **300 000 złotych** z przeznaczeniem na dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlane przy zabytkach nieruchomych i ruchomych wpisanych do rejestru zabytków z terenu Miasta Rzeszowa. Wykaz udzielonych dotacji przedstawiono w tabeli nr 4.

Tabela 5 Wykaz dotacji udzielonych z budżetu Podkarpackiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach ruchomych i nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków z terenu miasta Rzeszowa w latach 2021-2022

Lp.	Zakres prac	Beneficjent	Kwota
2021 rok			
1.	Remont elewacji budynku wraz z remontem balkonów w kamienicy przy ul. Grunwaldzkiej 24	Wspólnota Mieszkaniowa Nieruchomości przy ul. Grunwaldzkiej 24 w Rzeszowie	60 000 zł
2.	Prace remontowo-konserwatorskie zabytkowych drzwi wejściowych	Wspólnota Mieszkaniowa Nieruchomości przy ul. Jana III Sobieskiego 5 w Rzeszowie	14 000 zł
3.	Konserwacja fryzu podokapowego elewacji frontowej	Wspólnota Mieszkaniowa Nieruchomości przy ul. Jana III Sobieskiego 5 w Rzeszowie	25 000 zł

4.	Prace remontowo-konserwatorskie przy fundamentach, ścianach i sklepieniu cerkwi	Parafia greckokatolicka pw. Zaśnięcia Najświętszej Marii Panny w Rzeszowie	50 000 zł
5.	Remont kapitalny budynku kaplicy wraz z remontem i przebudową obejścia kaplicy	Parafia Rzymskokatolicka pw. Św. Huberta w Rzeszowie-Miłocinie	50 000 zł
6.	Wykonanie podbicia fundamentów wewnętrznych piwnic wraz z wykonaniem izolacji poziomej fundamentów oraz renowacja stolarki okiennej	Fundacja DOMUS PACIS	70 000 zł
7.	Konserwacja całego wyposażenia kapliczki tj. polichromii wewnętrznej, ołtarza, obrazów, krucyfiks, lichtarzy, lampki olejowej rzeźby św. Rozalii w kapliczce św. Rozalii przy ul. Jarowej 27	Osoba prywatna	35 000 zł
łącznie: 304 000 zł			
2022 rok			
1.	Konserwacja malowideł ściennych w Kaplicy pw. Św. Huberta w Rzeszowie	Parafia Rzymskokatolicka pw. Św. Huberta w Rzeszowie-Miłocinie	50 000 zł
2.	Renowacja ścian ostonowych korpusu głównego, wymiana okien i renowacja stolarki drzwiowej, remont i przebudowa obejścia kaplicy	Parafia Rzymskokatolicka pw. Św. Huberta w Rzeszowie-Miłocinie	40 000 zł
3.	Prace konserwatorskie fryzu podokapowego elewacji frontowej kamienicy przy ul. Sobieskiego 5	Wspólnota Mieszkaniowa Nieruchomości przy ul. Jana III Sobieskiego 5 w Rzeszowie	55 000 zł
4.	Renowacja stolarki okiennej oraz rekonstrukcja stolarki okiennej wraz z ochroną i zabezpieczeniem wybranych fragmentów detali architektonicznych w budynku d. dworu w Słocinie	Fundacja DOMUS PACIS	70 000 zł
5.	Prace remontowo-konserwatorskie przy fundamentach, ścianach i sklepieniu cerkwi	Parafia greckokatolicka pw. Zaśnięcia Najświętszej Marii Panny w Rzeszowie	60 000 zł
6.	Wykonanie izolacji części podziemnej budynku, remont elewacji frontowej; renowacja detali architektonicznych, odtworzenie konstrukcji balkonu na elewacji frontowej wraz z renowacją balustrady, odtworzenie balustrad balkonowych galerii na elewacji tylnej, renowacja zabytkowych drzwi wejściowych, odtworzenie stolarki okiennej i drzwi balkonowych elewacji frontowej kamienicy przy u. Piłsudskiego 5	Developres Sp. z o.o	70 000 zł
łącznie: 345 000 zł			

W badanych okresie sprawozdawczym środki finansowane na dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków z terenu Rzeszowa wydatkowane były również z budżetu **Województwa Podkarpackiego**.

W 2021 r. z budżetu Województwa Podkarpackiego udzielone zostały dwie dotacje na prace przy zabytkach z terenu Rzeszowa, tj.: dotacja w wysokości 56 000 zł dla Parafii Rzymskokatolickiej pw. Św. Wojciecha i Stanisława w Rzeszowie na prace konserwatorskie wewnątrz kościoła farnego oraz dotacja w wysokości 20 000 zł dla Parafii greckokatolickiej pw. Zaśnięcia Najświętszej Marii Panny w Rzeszowie na prace remontowo-konserwatorskie przy fundamentach cerkwi.

W 2022 r. udzielona została zaś jedna dotacja: w wysokości 30 000 zł dla Parafii greckokatolickiej pw. Zaśnięcia Najświętszej Marii Panny w Rzeszowie na prace remontowo-konserwatorskie przy fundamentach, ścianach i sklepieniu cerkwi.

Zdjęcie 7 Cerkiew grekokatolicka, dawny Kościół św. Trójcy, przy której w latach 2021-2022 kontynuowane były prace remontowo-konserwatorskie dotowane z budżetu Gminy Miasto Rzeszów, Podkarpackiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków i Województwa Podkarpackiego. (Fot. Anna Hardt)

Zdjęcie 8 Dwór Chłapowskich z zespołu dworsko parkowego w Rzeszowie-Słocinie, przy którym w latach 2021-2022 kontynuowane były prace remontowo-konserwatorskie dotowane z budżetu Gminy Miasto Rzeszów i Podkarpackiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków (Fot. Ludmiła Łapka).

5. Opieka nad zabytkami ruchomymi.

W latach 2021-2022 prowadzone były również prace konserwatorskie przy zabytkowych nagrobkach na nekropoliach wpisanych do rejestru zabytków i ujętych w gminnej ewidencji zabytków oraz zabytkowych kapliczkach i figurach stanowiących własność Gminy Miasto Rzeszów lub znajdujących się w jej zarządzie. Szczegółowy wykaz prac przeprowadzonych w latach objętych niniejszym Sprawozdaniem przedstawiono w tabeli nr 6.

Tabela 6 Zestawienie prac remontowo-konserwatorskich wykonanych przez Gminę Miasto Rzeszów w latach 2021-2022 przy zabytkowych nagrobkach, pomnikach i kapliczkach

Rok 2021				
Lp.	Nazwa	Adres	Zakres prac	Zakres ochrony
1.	Nagrobki na Cmentarzu Starym: - Nagrobek Ignacego Schaittera - Nagrobek Ludwika Schaittera	Targowa 4	Opracowanie programu prac konserwatorskich oraz renowacja nagrobków	Cmentarz wpisany do rejestru zabytków (A-308)

	- Nagrobek Georgine Lampowej - Nagrobek Henryka Sroki - Nagrobek Ignacego Stebnickiego			
2.	Kapliczka z obrazem Matki Bożej Śnieżnej	Staroniwska 81	Opracowanie programu prac konserwatorskich oraz przedmiaru robót i kosztorysu inwestorskiego	rejestr zabytków (A-1235, B-653)
Rok 2022				
3.	Nagrobki na Cmentarzu Starym: - Nagrobek Józefa Łukasiewicza - Nagrobek Ludwika Schaittera - Nagrobek Edmunda i Milady Horak	Targowa 4	Opracowanie programu prac konserwatorskich oraz renowacja nagrobków	Cmentarz wpisany do rejestru zabytków (A-308)
4.	Kapliczka Matki Bożej Różańcowej	Sienkiewicza 10	Opracowanie programu prac konserwatorskich oraz wykonanie prac remontowo-konserwatorskich.	gminna ewidencja zabytków

Zdjęcie 9 Po lewej: Nagrobek Józefa Łukasiewicza na Starym Cmentarzu, po prawej: Nagrobek Ludwika Schaittera na Starym Cmentarzu, poddane w latach 2021-2022 pracom konserwatorskim (fot. Biuro MKZ).

II. Odpowiednie wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego

Działania zapewniające odpowiednie wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego ujęto w założenia programowe zgodne z następującymi kierunkami działań:

1. Prezentacja dziedzictwa kulturowego miasta.
2. Promocja dziedzictwa kulturowego miasta.

W ramach działań mających na celu odpowiednie wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego Gmina Miasto Rzeszów podejmowała szereg inicjatyw ukierunkowanych na promocję i pogłębianie świadomości mieszkańców w zakresie materialnej i niematerialnej spuścizny kulturowej Rzeszowa oraz jej istotnej roli w podtrzymywaniu i budowaniu lokalnej tożsamości. Przeprowadzone w tym obszarze w latach 2019-2020 działania skierowane były do mieszkańców, jak i gości odwiedzających miasto. Ich organizatorem były przede wszystkim miejskie jednostki i instytucje kultury oraz jednostki oświatowe, których gmina jest organizatorem. Ponadto gmina współpracowała z licznymi organizacjami i stowarzyszeniami działającymi na rzecz promocji lokalnego dziedzictwa kulturowego, udzielając im finansowego wsparcia. Potencjał dziedzictwa kulturowego miasta Rzeszowa został wykorzystany poprzez m.in. realizowanie wystaw, organizowanie wydarzeń oraz wydawanie publikacji ukierunkowanych na promocję lokalnego dziedzictwa.

1. Prezentacja dziedzictwa kulturowego miasta.

Działania realizowane przez miejskie jednostki kultury

Galeria Fotografii Miasta Rzeszowa

W latach 2021 – 2022 Galeria Fotografii Miasta Rzeszowa nie otrzymała dofinansowania na zakup eksponatów – zbiorów fotograficznych. W Galerii Fotografii Miasta Rzeszowa na bieżąco prowadzone są prace konserwatorskie polegające na konserwacji zapobiegawczej obiektów - zbiorów fotograficznych. Przechowywane są one w magazynie archiwalnym, w odpowiednich warunkach temperatury i wilgotności. Równoległe przy procesie skanowania fotografii, są one przepakowywane w materiały bezpieczne dla zbiorów fotograficznych. Prace te są wykonywane przez pracowników Galerii. Zbiory przechowywane są w magazynie archiwalnym, w odpowiednich warunkach temperatury i wilgotności. Kupowane są materiały do archiwizacji zbiorów fotografii. W 2022 r. zakupiono takie materiały za kwotę 1142,06 zł.

Ponadto, w okresie sprawozdawczym, prowadzono prace digitalizacyjne i archiwizacyjne fotografii ze zbiorów Galerii. W 2021 r. zeskanowano 54 kartek pocztowych ze zbiorów Galerii, a w 2022 r. stworzono kopie cyfrowe: 548 pozytywów z archiwum Rzeszowskiego Towarzystwa Fotograficznego, 1835 negatywów szklanych autorstwa Edwarda Janusza i Rodziny, 2275 negatywów autorstwa Damazego Kwiatkowskiego, 2635 negatywów autorstwa Jerzego Jawczaka, 6208 negatywów autorstwa Jacka Fischera, 448 negatywów z okresu okupacji.

W 2022 r. wprowadzono również do programu do archiwizacji zbiorów: 419 skanów negatywów szklanych autorstwa Edwarda Janusza i Rodziny, 289 skanów negatywów nieznanego autorstwa przedstawiających Rzeszów w okresie okupacji, 47 skanów negatywów autorstwa Jerzego Jawczaka.

Muzeum Dobranocek ze zbiorów Wojciecha Jamy w Rzeszowie

Muzeum Dobranocek w Rzeszowie od początku działalności współpracuje z licznymi lokalnymi i ogólnopolskimi organizacjami pozarządowymi na rzecz upowszechniania kultury ze szczególnym uwzględnieniem osób z niepełnosprawnościami oraz mających utrudniony dostęp do kultury. Muzeum bierze udział w konferencjach, realizuje dostępne wystawy, projekty wystawienniczo-edukacyjne, wydarzenia kulturalne oraz zajęcia edukacyjne. Opracowuje także dostępne pomoce naukowe prezentowane na ekspozycji oraz do zajęć edukacyjnych.

Na stronie internetowej muzeum znajdują się materiały z tłumaczem języka migowego opisujące historię Muzeum Dobranocek: <http://www.muzeumdobranocek.pl/dostepnosc/>

W muzeum znajdują się tabliczki w alfabecie brajla dla osób niewidomych i słabowidzących w brajlu. Na ekspozycji znajduje się tyflograficzny plan sal wystawienniczych z podpisami w brajlu oraz tyflografiki – termoformowalne odwzorowania eksponatów, które ułatwiają osobom słabowidzącym i niewidomym zwiedzanie, dzięki którym zwiedzający mogą także poznawać postaci z dobroćek przez dotyk. Muzeum posiada także kopie dotykowych replik eksponatów do zajęć edukacyjnych prowadzonych w instytucji oraz poza siedzibą. Osoby niepełnosprawne z dysfunkcją wzroku mogą także korzystać z publikacji „Przewodnik dla małych i dużych wielbicieli dobroćek. Muzeum oczyma niewidomego” opracowanej w druku brajlowskim i transparentnym z 20 dotykowymi ilustracjami.

W muzeum znajduje się także gabłota przystosowana do dotykowego poznawania kopii eksponatów, interaktywne stanowiska i panel dotykowy z grą o Reksiu. Dla osób z dysfunkcją słuchu w muzeum dostępny jest „Przewodnik dla małych i dużych wielbicieli dobroćek. Muzeum oczyma niesłyszącego” w formie nagrania video z napisami oraz w języku migowym. Aplikacja jest ogólnodostępna za pomocą kodów QR, do bezpłatnego pobrania z Internetu. Instrukcja pobrania i obsługi aplikacji znajduje się w salach ekspozycyjnych Muzeum. Muzeum Dobranocek zrealizowało wydawnictwo „Uczę się i bawię z dobroćkami” – publikację w formie książeczki z obrazkami, zagadkami oraz kolorowanymi przedstawiającymi bohaterów z dobroćek i eksponaty muzealne, dostosowaną do możliwości poznawczych osób z niepełnosprawnością intelektualną. Aktualnie wydawnictwo w formie online jest dostępne na stronie www.muzeumdobranocek.pl w zakładce dostępność wraz z materiałami o eksponatach z audiodeskrypcją: <http://www.muzeumdobranocek.pl/wpcontent/uploads/2020/10/Publikacja-Ucz%20si%20i-bawi%20z-dobroćkami-Muzeum-Dobranocek.pdf>

Muzeum Dobranocek uczestniczy jako partner w Festiwalu Kultury bez Barrier realizując wydarzenia upowszechniające dziedzictwo kulturowe związane z historią filmu animowanego na rzecz osób z niepełnosprawnością. Większość zadań związanych z dostępnością instytucja zrealizowała w ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi: stowarzyszeniami i fundacjami działającymi na rzecz osób z niepełnosprawnościami. Dużą ich część zrealizowano z projektów w ramach programu „Kultura Dostępna” Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

W roku 2022 instytucja zrealizowała konserwację dwóch obiektów z kolekcji muzealnej: oryginalnych lalek filmowych: kronikarz Urbanek z animacji „Maurycy i Hawranek” oraz Skrzat z animacji „Dowcipy z brodą”. Muzeum Dobranocek poniosło koszt 4425 zł na konserwację zabytków.

Ponadto, Na stronie internetowej oraz mediach społecznościowych Muzeum są udostępniane zabytki z muzealnej kolekcji:

Strona internetowa Muzeum Dobranocek w Rzeszowie dostępną w języku polskim i angielskim:

<https://www.muzeumdobranocek.pl/>

Facebook:

<https://www.facebook.com/MuzeumDobranocek>

Profil Dostępne dobranocki, poprzez który komunikuje się z osobami zainteresowanymi dostępnymi działaniami instytucji

[https://www.facebook.com/profile.php?id=100057800433760,](https://www.facebook.com/profile.php?id=100057800433760)

Instagram:

<https://www.instagram.com/muzeumdobranocek/>

YouTube:

<https://www.youtube.com/@MuzDobranocek>

Biuro Wystaw Artystycznych

Rok 2022 był rokiem Jubileuszu 60 lat działalności rzeszowskiego BWA. Zorganizowano wystawę oraz publikację „Kartki z kalendarza” przypominającą ważne wydarzenia i postaci rzeszowskiej kultury i sztuki. Na łamach wydawnictwa zaprezentowaliśmy dzieła ze zbiorów BWA (w większości prace wybitnych rzeszowskich i lokalnych artystów, które powstały na przestrzeni ostatnich 60 lat).

Estrada Rzeszowska

W 2022 r. Estrada Rzeszowska była partnerem projektu zrealizowanego przez Fundację Rzeszowską „Rekonesans po Jagiellońskiej 24”. Wydarzenie odbyło się 15 października 2022 - zarówno dla odkrywców rzeszowskich zakamarków, ciekawskich rodzin, jak i fanów mappingu. Fundacja Rzeszowska zaplanowała premierę publikacji „Edek nie od kredek, czyli o Edwardzie Januszu fotografii geniuszu” autorstwa Darii Kot i Joanny Jęczalik, kreatywne warsztaty, wernisaż wystawy „Jagiellońska 24” z odsłonięciem pamiątkowej tablicy oraz oprowadzanie po willi przez Elżbietę Kaliszewską – prawniczkę Edwarda i Leopoldyny Januszów. Atrakcją specjalną był Retro Mapping na budynku Estrady Rzeszowskiej połączony z imprezą muzyczną, RIK Caffè oraz polaroidowymi sesjami foto. „Rekonesans po Jagiellońskiej 24” był organizowany w ramach projektu „Willa Januszów” realizowanego przez Fundację Rzeszowską wg koncepcji kuratorki artystycznej Joanny Jęczalik.

Podczas corocznego święta Paniagi oraz Festiwalu kulinarnego (karpackie jądło) na rzeszowskim Rynku, który od 2022r. przyjął nazwę Karpaty na Widelcu regionalni wytwórcy mogą wystawić regionalne wyroby spożywcze i rękodzieła a przy okazji na scenach występują lokalne zespoły ludowe.

Natomiast w okresie około Świątecznym i karnawałowym, organizowane było „Świąteczne Miasteczko” gdzie przybliżane były zwyczaje lokalne kultywowane w tym święcie, jak też czasie karnawałowym: warsztaty z ozdób świątecznych, przemarsz i minifestiwal kolędniczy, jak również Jarmark Rękodzieła i produktów Regionalnych.

Ponadto, w ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi, prowadzono szereg działań w ramach Europejskiego Stadionu Kultury – prezentacja projektów przygotowanych m.in. przez organizacje pozarządowe. Podczas ESK 2022 odbył się Festiwal Działań Oddolnych. Ideą wydarzenia było danie przestrzeni ludziom odpowiedzialnym za oddolne działania kulturalne, wymiana myśli. W fosie Zamku Lubomirskich swoją działalność zaprezentowali między innymi: Klub Europejski

i Fundacja Kuźnica, Pustelnia, Instytut Waldka Ruszela, Wake Zone Rzeszów, Gustaff Records, Fundacja Q wraz z Klastrem Lasowiackim i Grupą Parasol, Fundacja Folkowisko, Społeczni Strażnicy Drzew, Antena Krzyku, wydawnictwo Carpathia, Stowarzyszenie Czajna przedstawiającą swój inkubator z woj. lubelskiego, Podkarpacka Grupa Filmowa, Promocja Projektu SACHE - RARR S.A., Podkarpackie Centrum Innowacji.

Rzeszowskie Piwnice – interaktywna instytucja kultury

Rzeszowskie Piwnice skupiają się m. in. na upowszechnianiu dziedzictwa kulturowego miasta i w tym polu tematycznym wykorzystują różne narzędzia promocyjne, w tym wystawy edukacyjne. Oprócz działalności turystycznej i oprowadzania po podziemiach pod płytą rzeszowskiego rynku, przewodnicy propagują wiedzę o mieście w szerokim spektrum chronologicznym – od pradziejów po współczesność. Przejścia te mają walor edukacyjny.

Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna

Pracownia Digitalizacji WiMBP w Rzeszowie

W 2021 r. sukcesywnie wzbogacano zasoby *Podkarpackiej Biblioteki Cyfrowej* kontynuując prace związane z digitalizacją zbiorów własnych Biblioteki. Cyfryzacji podlegały również cenne kolekcje zbiorów udostępnione przez instytucje partnerskie z województwa podkarpackiego współpracujące z WiMBP w Rzeszowie w ramach konsorcjum PBC oraz dokumenty i pamiątki z prywatnych archiwów. Procesowi digitalizacji poddane zostały: książki, gazety i czasopisma, fotografie, dokumenty życia społecznego, mapy i inne materiały graficzne. Przygotowane materiały publikowano na stronach PBC oraz w serwisie *Przeszłość w pamiątkach ukryta*. W 2021 opracowano i udostępniono w PBC 2 993 dokumentów. Natomiast liczba pamiątek zdigitalizowanych, opracowanych i udostępnionych online na stronie portalu „Przeszłość w pamiątkach ukryta” wyniosła: 206. W 2021 r. zasób Podkarpackiej Biblioteki Cyfrowej osiągnął liczbę 21 701 obiektów cyfrowych.

W 2022 roku w Pracowni Digitalizacji WiMBP w Rzeszowie kontynuowane były prace związane z powiększaniem zasobów *Podkarpackiej Biblioteki Cyfrowej*. Procesowi digitalizacji poddane zostały: książki, gazety i czasopisma, fotografie, dokumenty życia społecznego, mapy i inne materiały graficzne. Obiekty cyfrowe powstałe w wyniku procesu digitalizacji publikowane były na stronach PBC. Digitalizacji poddawano zarówno zbiory własne WiMBP w Rzeszowie, jak i instytucji partnerskich współpracujących w ramach konsorcjum Podkarpackiej Biblioteki Cyfrowej. Proces cyfryzacji objął także prywatne dokumenty archiwalne przekazywane przez mieszkańców Podkarpacia do skanowania i publikowania online w portalu *Przeszłość w pamiątkach ukryta*. W 2022 roku opracowano formalnie i rzeczowo oraz wprowadzono do zasobów PBC dokumentów: 2 815. Liczba pamiątek zdigitalizowanych, opracowanych i udostępnionych online na stronie portalu „Przeszłość w pamiątkach ukryta” wyniosła: 226. Według stanu na 31.12.2022 r. zasób Podkarpackiej Biblioteki Cyfrowej liczył 24 512 obiektów cyfrowych.

W grudniu 2022 r. zakończono realizację zadania pn. „Bieżąca konserwacja zabytkowego budynku Biblioteki przy ul. Sokoła 13 w Rzeszowie”. W ramach tego zadania

została wykonana bieżąca konserwacja powierzchni ścian i sufitów holu, klatki schodowej oraz remont sanitariatów. Zostało również wykonane oświetlenie elewacji oraz zdobień architektonicznych zabytkowego budynku Biblioteki. Na wykonawcę prac wybrana została firma budowlana J.Bud Jacek Leszczak.

Na realizację zadania wydatkowano środki finansowe w kwocie łącznej 285.778,00 zł, w tym na prace budowlane: 262.603,82 zł (dotacja celowa z budżetu województwa podkarpackiego).

2. Promocja dziedzictwa kulturowego oraz działania edukacyjne.

Na terenie Rzeszowa we wskazanych latach zorganizowano szereg imprez związanych z dziedzictwem kulturowym. Wśród najważniejszych wymienić należy:

- a) Święto Paniagi,
- b) Wschód Kultury – Europejski Stadion Kultury,
- c) Festiwal Źródła Pamięci: Szajna – Grotowski – Kantor
- d) Ciągła działalność zespołów ludowych oraz kół gospodyń przy filiach Rzeszowskiego Domu Kultury.

Łączna liczba uczestników wskazanych wydarzeń trudna jest do oszacowania (wydarzenia w przeważającej części są bezpłatne i niebiletowane co uniemożliwia podanie dokładnej liczby uczestników). W związku z wprowadzonymi po wybuchu epidemii COVID-19 obostrzeniami nie wszystkie z wymienionych powyżej wydarzeń odbyły się w obu latach, za które składana jest informacja (np. edycja Święta Paniagi z roku 2021 przybrała formę wirtualnego jarmarku).

Od 2003 roku ul. 3 Maja - Paniaga obchodzi swoje święto. Jego pomysłodawcą jest Jerzy Fąfara – rzeszowski poeta, prozaik i scenarzysta. Co roku w dniu 3 maja dawna Paniaga staje się miejscem licznych wydarzeń kulturalnych – koncertów, performance'ów, pokazów, spektakli. Wydarzenie wiąże się też z barwnym i uroczystym pochodem i Jarmarkiem Rękodzieła i Produktów Regionalnych. Słowem – 3 maja ulica 3 Maja w Rzeszowie zawsze tętni życiem i choć obchodzona jest cyklicznie, każda jest inna. Od kilku lat każda edycja Święta Paniagi ma swój motyw przewodni – na przykład związany z jednym z miast partnerskich Rzeszowa – i szczegółowy program imprezy. Nie brakuje w nim atrakcji w plenerze, ale i wydarzeń w rzeszowskich muzeach, szkołach, bibliotekach czy domach kultury.

Podczas ESK 2022 odbył się Festiwal Działań Oddolnych. Ideą wydarzenia było danie przestrzeni ludziom odpowiedzialnym za oddolne działania kulturalne, wymiana myśli. W fosie Zamku Lubomirskich swoją działalność zaprezentowali między innymi Klub Europejski i Fundacja Kuźnica, Pustelnia, Instytut Waldka Ruszela, Wake Zone Rzeszów, Gustaff Records, Fundacja Q wraz z Klastrem Lasowiackim i Grupą Parasol, Fundacja Folkowisko, Społeczni Strażnicy Drzew, Antena Krzyku, wydawnictwo Carpathia, Stowarzyszenie Czajna przedstawiającą swój inkubator z woj. lubelskiego, Podkarpacka Grupa Filmowa, Promocja Projektu SACHE - RARR S.A., Podkarpackie Centrum Innowacji, Fundacja Rzeszowska.

Karpaty na Widelcu z kolei są festiwalem, mającym na celu promocję karpackiego jadła, a przy okazji na scenie występują też lokalne zespoły, w tym zespoły ludowe. W 2022 r. odbyła się pierwsza edycja wydarzenia.

Ponadto, w roku 2021 zrealizowany został projekt pn. „Baśniowe pogranicze. W krainie legend polskich i słowackich” dofinansowany ze środków Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Interreg V-A Polska-Słowacja 2014-2020 oraz środków budżetu państwa. Projekt miał na celu prezentację szerokiego gronu odbiorców dziedzictwa kulturowego w postaci lokalnych baśni, legend i opowieści. W trakcie realizacji projektu duży nacisk położony był na prezentację dorobku kulturowego Rzeszowa, Stropkova i przygranicznych rejonów górskich w sposób atrakcyjny dla współczesnego odbiorcy. Projekt realizowano w okresie obowiązywania stanu epidemii, w związku z czym część zadań realizowanych była w formie online (spotkania z gawędziarzami, którzy prezentowali dawne opowieści). Ponadto w ramach projektu zorganizowano szereg warsztatów artystycznych (warsztaty ilustratorskie, warsztaty animacji poklatkowej), warsztaty wrażeniowo-sensoryczne, przedstawienie teatralne oparte na motywach legend oraz wystawy prac plastycznych. Realizacja projektu zgłoszona została do Plebiscytu „Wydarzenie Historyczne Roku 2021”, organizowanego przez Muzeum Historii Polski w Warszawie. Podczas uroczystej gali konkursu Wydarzenie Historyczne Roku 2021, która odbyła się 18 września 2022 r., miano zwycięskiego projektu w kategorii Edukacja otrzymał projekt „Baśniowe pogranicze. W krainie legend polskich i słowackich” zrealizowany przez Gminę Miasto Rzeszów we współpracy z Miastem Stropkov.

W latach 2021-2022 (jak również w innych latach) zrealizowanych zostało kilkadziesiąt imprez, wydarzeń oraz form upamiętnienia ważnych rocznic oraz świąt państwowych, jak również wydarzeń o charakterze lokalnym, mających na celu upamiętnienie osób bądź zdarzeń związanych ściśle z Rzeszowem i jego okolicami. Wśród najważniejszych wymienić należy:

1. rocznice wybuchu Powstania Styczniowego,
2. rocznice śmierci płk. Leopolda Lisa-Kuli,
3. rocznice śmierci Marszałka Józefa Piłsudskiego,
4. rocznice śmierci gen. Władysława Sikorskiego,
5. Święto Wojska Polskiego w rocznicę Bitwy Warszawskiej,
6. Święto Narodowe Trzeciego Maja,
7. Narodowe Święto Niepodległości,
8. rocznicę wybuchu II wojny światowej,
9. rocznicę forsowania Odry i Nysy Łużyckiej,
10. Międzynarodowe Dni Pamięci o Ofiarach Holokaustu,
11. wydarzenia upamiętniające likwidację Getta w Rzeszowie,
12. rocznicę rozpoczęcia Akcji „Burza” oraz Operacji „Ostra Brama”,
13. rocznicę wybuchu Powstania Warszawskiego,
14. rocznicę zakończenia II wojny światowej w Europie.
15. W związku z wprowadzonymi po wybuchu epidemii COVID-19 obostrzeniami nie wszystkie z wymienionych powyżej wydarzeń odbyły się w obu latach, za które składana jest informacja (edycje z roku 2021 w części zostały odwołane, bądź zrealizowane w ograniczonym zakresie).

W grudniu 2021 roku zrealizowano kampanię promującą otwarcie Rzeszowskich Piwnic – interaktywnej instytucji kultury:

1. kreacja wizualna – wykonanie logo oraz księgi znaku wraz z opracowaniem projektów materiałów reklamowych,

2. wykonanie strony internetowej,
3. produkcja i emisja telewizyjnego spotu promocyjnego – 854 emisje w ogólnopolskich kanałach telewizyjnych grupy TVN,
4. produkcja i emisja spotu radiowego na antenie lokalnych rozgłośni radiowych: Radio Eska: 314 emisji, Radio Rzeszów: 60 emisji
5. produkcja i emisja spotu promocyjnego na 5 ekranach LED zlokalizowanych przy skrzyżowaniach w Rzeszowie,
6. wyklejenie billboardów na terenie województwa podkarpackiego (15 szt.) oraz w Rzeszowie (1 szt.),
7. zamieszczenie reklamy w lokalnym wydaniu Gazety Wyborczej,
8. zamieszczenie reklamy w ogólnopolskim wydaniu Gazety Wyborczej,
9. kampania internetowa w portalach społecznościowych Facebook i Instagram oraz z użyciem Google Ads,
10. wydruk 10 000 ulotek oraz 1000 plakatów.

W 2022 r. Miasto Rzeszów po raz piąty wydało Przewodnik po Rzeszowie, w którym prezentowane są m.in. zabytki. Przewodnik został wydany w nakładzie 11 tys. w trzech wersjach językowych – polskiej, angielskiej oraz ukraińskiej.

W latach 2021-2022 utworzono 4 szlaki turystyczne z audioprzewodnikiem, których zwiedzanie jest możliwe dzięki aplikacji Visit Rzeszów. Aplikacja jest dostępna na urządzenia z systemem Android i iOS <https://visitrzeszow.pl/pl/place/visit-rzeszow-przewodnik>.

Szlaki w aplikacji Visit Rzeszów:

Śladami zabytków i atrakcji - Trasa rozpoczyna się przy Zamku Lubomirskich i prowadzi w do najważniejszych zabytków i atrakcji Rzeszowa, znajdujących się w centrum miasta, takich jak m.in. Wille Secesyjne, Fontanna Multimedialna, Letni Pałac Lubomirskich, ul. 3 Maja, plac farny, plan Wiedemana, Zespół Klasztorny Bernardynów. Trasa kończy się na rzeszowskim rynku przy Rzeszowskich Piwnicach – interaktywnej instytucji kultury. Długość szlaku to ok. 2,5 km, czas przejścia ok. 1,5 h.

Śladami znanych rzeszowian - Trasa rozpoczyna się przy pomniku Tadeusza Nalepy, a kończy przy muralu „W samo południe” przy ul. Lisa Kuli 13. Szlak przebiega w ścisłym centrum Rzeszowa. Długość trasy to ok. 2,5 km, czas przejścia ok. 1h. Osoby, których historie związane z Rzeszowem można poznać podczas zwiedzania szlaku to Tadeusz Nalepa i Mira Kubasińska, Wanda Siemaszkowa, Eugeniusz Nazimek, Tomasz Stańko, Wojciech Kilar, Leopoldyna i Edward Januszowie, Jerzy Grotowski, Jan Domarski, Justyna Steczkowska, Fred Zinneman, Marian Łącz.

Rzeszów dla każdego (trasa dla osób z niepełnosprawnościami) - Trasa rozpoczyna się przy Zamku Lubomirskich, prowadzi ul. 3-Maja i Kościuszki, a kończy przy Rzeszowskich Piwnicach – interaktywnej instytucji kultury. Długość trasy to ok. 1 km, czas przejścia ok. 1h.

Śladami Edwarda Janusza - Trasa rozpoczyna się przy ul. Księcia Józefa Poniatowskiego 29 i prowadzi ulicami w centrum Rzeszowa - Jagiellońską, Zamkową, 3-Maja, przez Rynek, Bernardyńską, Sokoła a kończy się w miejscu gdzie niegdyś mieścił się zakład Fotograficzny Edwarda Janusza przy ul. Grunwaldzkiej. Podczas zwiedzania w aplikacji ukazują się fotografie przedstawiające Rzeszów sprzed 100 lat. Długość trasy to ok. 3 km, czas przejścia ok. 1,5 h.

Ponadto, Wydział Marki Miasta, Współpracy Gospodarczej i Turystyki nadzoruje dwie strony internetowe, na których można znaleźć informacje o zabytkach w Rzeszowie – www.erszow.pl oraz www.visitrzeszow.pl. Ponadto na funpage’u Rzeszowskich Piwnic publikowane są kilka razy w tygodniu materiały popularyzacyjne wiedzę o mieście. Jednym z poruszanych zagadnień są zabytki Rzeszowa.

Działania realizowane przez miejskie jednostki kultury

Galeria Fotografii Miasta Rzeszowa

W latach 2021 i 2022 podejmowano następujące działania w zakresie promocji fotografii ze zbiorów Edwarda Janusza i Rodziny:

- w 2022 r. zeskanowano 1835 negatywów szklanych autorstwa Edwarda Janusza i Rodziny, co stanowi prawie cały zbiór. Rozpoczęto również proces ich opisywania i wprowadzania do programu służącemu archiwizacji zbiorów. W 2023 r. te prace są kontynuowane;
- w 2022 r. zapoczątkowano cykl „Weekend z Januszem” prowadzony na profilu Facebook Galerii Fotografii Miasta Rzeszowa, w ramach którego zamieszczane są fotografie autorstwa Edwarda Janusza i Rodziny;
- w 2022 r. w lokalu Galerii odbyły się dwa pokazy multimedialne zeskanowanych negatywów szklanych Edwarda Janusza i Rodziny. Jeden z podczas święta Paniagi, a drugi podczas Nocy Muzeów;
- w 2022 r. zamontowano dwie tablice informacyjne o Galerii Fotografii oraz Edwardzie Januszu przy wejściu do budynku oraz na pierwszym piętrze, przed wejściem do Galerii,
- w 2021 i 2022 r. wyświetlano zwiedzającym prezentacje multimedialne zawierające archiwalne fotografie Rzeszowa oraz dystrybuowano kartki pocztowe przedstawiające Rzeszów z przełomu XIX i XX w. na fotografiach Edwarda Janusza.

W 2021 i 2022 r. Galeria współpracowała także z organizacjami pozarządowymi: Rzeszowską Akademią Fotografii (w tym w ramach Rzeszowskiego Weekendu Fotografii), Tarnowskim Towarzystwem Fotograficznym i Stowarzyszeniem Przyjaciół Szałamaitek i Mażorettek. Zakres współpracy obejmował organizację i współorganizację wystaw, wernisaży, spotkań autorskich, warsztatów fotograficznych oraz pokazów filmów o fotografii.

W opisywanych latach eksponowano wystawy popularyzując archiwalne fotografie ze zbiorów Galerii. W 2021 r. były to wystawy: „Rzeszów – ulica 3 Maja – historie kamienic” (w lokalu Galerii, od 10 maja do 18 czerwca 2021 r.) oraz „Tęsknota za dzieciństwem” (wystawa plenerowa na ul. Kościuszki w Rzeszowie, od 13 kwietnia do 26 października 2021 r.). Natomiast w 2022 r. prezentowano wystawę: „Witowicz 84 – Janusz Witowicz” ze zbiorów prywatnych oraz Galerii (w lokalu Galerii, od 3 do 28 listopada 2022 r.), oraz wystawy plenerowe w ogrodzie przed Letnim Pałacem Lubomirskich: „Po Rzeszowie na dwóch kółkach” ze zbiorów prywatnych oraz Galerii (od 28 kwietnia do 23 czerwca 2022 r.) oraz „Łukasiewicz – wizjoner z duszą” ze zbiorów Narodowego Archiwum Cyfrowego i Galerii (od 5 sierpnia do 30 listopada 2022 r.).

W 2021 i 2022 r. wyświetlano zwiedzającym prezentacje multimedialne zawierające archiwalne fotografie Rzeszowa oraz dystrybuowano kartki pocztowe przedstawiające Rzeszów z przełomu XIX i XX w. na fotografiach Edwarda Janusza, a w 2022 r. dodatkowo wydruki archiwalnych fotografii związanych z Rokiem Łukasiewicza.

W latach 2021-2022 Galerię Fotografii Miasta Rzeszowa odwiedziło 4935 zwiedzających - 1518 w 2021 r. oraz 3417 w 2022 r.

Ponadto, Galeria Fotografii Miasta Rzeszowa ciągle podejmuje działania związane z upamiętnianiem i utrwalaniem w pamięci mieszkańców postaci związanych z historią rzeszowskiej fotografii i ich dorobku fotograficznego. W latach 2021 i 2022 podejmowano działania w zakresie promocji fotografii ze zbiorów Edwarda Janusza i Rodziny opisane wyżej. W czerwcu 2022 r. z inicjatywy Galerii Fotografii Miasta Rzeszowa otwarto w Rzeszowie Skwer im. Zdzisława Postępskiego – rzeszowskiego fotografa, którego dorobek znajduje się w Galerii. W listopadzie 2022 r. w Galerii miała miejsce wystawa „Witowicz 84” prezentująca prace rzeszowskiego fotografa Janusza Witowicza. Wystawa została zorganizowana w pierwszą rocznicę śmierci fotografa. Do wystawy został również wydany katalog.

Muzeum Dobranocek ze zbiorów Wojciecha Jamy w Rzeszowie

Muzeum realizuje różnorodne zadania związane upowszechnianiem wiedzy o dziedzictwie kulturowym miasta, którym jest niewątpliwie kolekcja Muzeum Dobranocek w Rzeszowie i jego promocją poprzez upowszechnianie zgromadzonych w jednym miejskim muzeum zbiorów, głównie poprzez organizację wystaw, wydarzeń kulturalnych oraz działalność edukacyjną.

W roku 2021 zrealizowano między innymi:

Działania merytoryczne:

Muzeum zrealizowało liczne wystawy czasowe, plenerowe, planszowe oraz współorganizowało wystawy poza siedzibą, w różnych instytucjach w Rzeszowie oraz w innych miastach:

Wystawy czasowe:

„Wyprawy z Krecikiem” – wystawa czasowa prezentowana na ekspozycji Muzeum Dobranocek, poświęcona jednemu z najpopularniejszych bohaterów czechosłowackich dobroćek (16.09.2020-13.05.2021)

„Miś” – wystawa planszowa w Regionalnej Placówce Opiekuńczo-Terapeutycznej „Tęczowy Domek” (02.09.2020-16.04.2021)

„Smerfy i spółka” – wystawa planszowa w Dziennym Domu Pobytu w Brzozowie (22. 01– 23.02.)

„Koziołek Matołek” – wystawa planszowa w Dziennym Domu Pobytu w Brzozowie (22. 01– 23.02.)

„Latorośl” – wystawa planszowa w Regionalnej Placówce Opiekuńczo-Terapeutycznej „Tęczowy Domek” (16.04 – 01.07.)

„Dobranocka na wesoło” – wystawa planszowa w Centrum handlowym Bi1 w Rzeszowie (20.04 – 01.07.)

„Smerfastyczna historia” – wystawa planszowa w Gminnym Ośrodku Kultury i Czytelnictwa w Białobrzegach (10.05. – 28.05.)

„Miś” – wystawa planszowa w Gminnym Ośrodku Kultury i Czytelnictwa w Białobrzegach (10.05 – 28.05.)

„Helena Filek-Marszałek – artystka i filantropka” – wystawa czasowa w siedzibie Muzeum Dobranocek w Rzeszowie prezentująca eksponaty związane z twórczością filmową artystki w Studiu Filmów Rysunkowych w Bielsku-Białej, w którym pracowała jako reżyser, scenarzystka, animatorka, autorka oprawy plastycznej do wielu popularnych animacji dla dzieci. Otwarcie wystawy prezentowanej w siedzibie Muzeum Dobranocek w formule on-line (termin wystawy: 15.05- 13.09.)

„Zabawki rodem z PRL” – wystawa w oparciu o kolekcję Muzeum Dobranocek w Rzeszowie w Muzeum Ziemi Błońskiej w Błoniu (21.05-27.08.)

„Mój przyjaciel Reksio” – wystawa plenerowa w przestrzeni Rynku Starego Miasta w Sandomierzu z okazji Dnia Dziecka (1.06)

„Wyprawy z Krecikiem” – wystawa czasowa prezentowana w Miejskiej Bibliotece Publicznej im. Michała Marcza w Tarnobrzegu (1.06 – 30.08.)

Bajkowo szkoła. „Mój przyjaciel Reksio” wystawa planszowa w Szkole Podstawowej im. Mikołaja Kopernika w Sandomierzu (2.06 -10.09.)

„Znajomi z telewizorka” – wystawa planszowa w Centrum handlowym Bi1 w Rzeszowie (01.07 – 1.12)

„Krecik” – wystawa czasowa w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Łąncucie (13.09. – 2.11.)

„Królewskie orły i nie tylko” – wystawa czasowa w siedzibie Muzeum Dobranocek w Rzeszowie, poświęcona twórczości Mariana Cholerka – reżysera, scenarzysty, autora opracowań plastycznych, animatora, a także producenta (15.09.2021–13.02.2022).

„Historia dobranocki” – wystawa w Muzeum Okręgowym im. Stanisława Staszica w Pile (13.10–21.01.2022)

„Smerfastyczna historia” – wystawa w Miejskiej Bibliotece Publicznej im. Melchiora Wańkowicza w Stalowej Woli (19.11. 2021-19.02. 2022)

„Wyprawy z Krecikiem” – wystawa w Muzeum Polskiej Piosenki w Opolu (23.11.2021 –31.03.2022).

„Zima w Dobranockach” – wystawa planszowa w Centrum Handlowym B1 prezentująca postaci z dobranock i ich zimowe przygody (1.12 – 11.03.2022.)

„Dobranocka na wesoło” – wystawa planszowa w Regionalnej Placówce Opiekuńczo Terapeutycznej „Tęczowy Domek” przy Fundacji Podkarpackie Hospicjum dla Dzieci (6.12 – 28.01.22)

Ferie w Rzeszowie z Muzeum Dobranocek:

04-17.01.2021 r. w związku z pandemią Muzeum Dobranocek zrealizowało wirtualny projekt edukacyjny Ferie z Muzeum, w ramach którego udostępniało dzieciom w całej Polsce pozostającym w domu podczas ferii karty pracy do pobrania i wykorzystania za pośrednictwem Facebooka. Muzeum opublikowało także własne filmy edukacyjne o bohaterach dobranock.

- 03.05. Święto Paniagi – w związku z epidemią koronawirusa Muzeum przygotowało propozycje wirtualne. W social mediach oraz na platformie YouTube opublikowany został film przedstawiający eksponaty ze zbiorów Muzeum Dobranocek. Został także zorganizowany konkurs pozwalający wyłonić eksponat każdego kolejnego miesiąca.

- 15.05. Europejska Noc Muzeów w Rzeszowie – Muzeum udostępniło w Internecie dwa filmy edukacyjne oraz karty pracy do pobrania, została zaprezentowana również nowa wystawa czasowa „Helena Filek-Marszałek – artystka i filantropka”. W mediach społecznościowych oraz w serwisie YouTube zostały udostępnione dwa podcasty: „Dobranockowe melodie... czyli o kompozycji i dźwięku w animacji”; „Dwadzieścia cztery klatki na sekundę... czyli krótka historia animacji”. Ponadto na platformie YouTube oraz Facebook zostały zamieszczone się krótkie filmy własnej produkcji: „Osobliwości ze zbiorów Muzeum Dobranocek” oraz „O kim mowa?”.

- „Atrakcje na wakacje” w Muzeum Dobranocek w Rzeszowie:

Muzeum zrealizowało ofertę kulturalną i edukacyjną dla miłośników dobranock, dla dzieci w wieku przedszkolnym, szkolnym, dla młodzieży oraz dla dorosłych, na którą składały się propozycje zajęć tematycznych, warsztatów i projekcji filmowych oraz dodatkowe atrakcje dla wielbicieli filmów animowanych.

Oprócz licznych warsztatów i zajęć zrealizowano „Dobranockowe Kino Plenerowe” przy RDK Słocina, we współpracy z Rzeszowskim Domem Kultury, „Weekend z O!PLANOCKĄ”– prezentacja w Muzeum Dobranocek filmów z Ogólnopolskiego Festiwalu Animacji O!PLA 2021 we współpracy z Animation Across Borders oraz „Reksio z klocków LEGO”– budowanie ze zwiedzającymi bajkowego

pieska z 6,5 tys. klocków LEGO w siedzibie Muzeum Dobranoczek we współpracy z Fundacją Imperium Techniki.

- 25.09. „Rzeszowski Piknik Nauki i Techniki MOC Odkrywców” – Muzeum Dobranoczek przygotowało stoisko z różnorodnymi propozycjami dla zwiedzających: tworzenie filmu metodą poklatkową, działania plastyczne (m. in. wykonywanie thaumatropów), turniej wiedzy o dobranockach „Tak zaczyna się przygoda”, zabawy i ćwiczenia sensoryczne poszerzające świat doznań, pobudzające zmysły i pracę mózgu „Któż to wie?”, prezentacja aparatury projekcyjno – dźwiękowej. Została również zaprezentowana wystawa planszowa.

06.11. Kartka dobrych wspomnień – akcja promocyjna polegająca na dołączaniu do biletów wstępu do Muzeum darmowej kartki pocztowej z zabytkami Rzeszowa.

Ponadto, W Muzeum w związku z pandemią odbył się jeden wernisaż jednej wystawy czasowej, w której wzięło udział 38 os. Większość wydarzeń odbywała się wirtualnie. „Europejska Noc Muzeów” – organizowana zdalnie – 7593 wejść na FB i YouTube

Muzeum zorganizowało cykliczne, całoroczne zajęcia bajkowe dla dzieci „Wędrujące dobranocki” – upowszechniające sztukę animacji, odbywające się poza siedzibą oraz cykliczne zajęcia edukacyjne „Dobranocka w roli głównej” – we współpracy z Filią nr 10 Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Rzeszowie.

Ponadto, Muzeum prowadziło następujące działania promocyjne:

- Udostępnienie fotografii eksponatów muzeum w celu zamieszczenia ich w podręcznikach do nauki dla dzieci w Polskiej Szkole SEN w Dublinie.

- Realizacja w Muzeum Dobranoczek 18-tego odcinka programu „Moda na język polski”

– emisja 9.01 w TVP3 Rzeszów

- Zamieszczenie fotografii ekspozycji Muzeum na stronie projektu Interreg Polska Słowacja Podróżowanie bez granic.

- Muzeum Dobranoczek w Rzeszowie w programie Lato z Radiem – 01.07.2021 r.

- Wywiad dla TVP 3 Rzeszów o Muzeum Dobranoczek – 11.07.2021 r.

- Emisja wywiadu dla TVP 3 Rzeszów w głównym wydaniu „Wiadomości” w TVP 1 – 13.07.2021 r.

- Królewskie Miasto Rzeszów, <https://www.karpaty.turystyka.pl/index.php/pl/gdzie-jechac/miasta/308-rzeszow> – 24.07.2021 r.

W roku 2022 zrealizowano:

Działania merytoryczne:

Muzeum zrealizowało wiele wystaw czasowych, wystawy planszowe, plenerowe oraz współorganizowało wystawy poza siedzibą, w różnych instytucjach w Rzeszowie i innych miastach:

Wystawy czasowe:

28.01. – 26.06. „Śladami Wilka i Zająca” – wystawa planszowa w Regionalnej Placówce Opiekuńczo – Terapeutycznej „Tęczowy Domek” przy Fundacji Podkarpackie Hospicjum dla Dzieci w Rzeszowie

11.02. – 17.06. „Koziołek Matołek” – wystawa planszowa w Przemyskiej Bibliotece Publicznej w Przemyśle

15.02. – 18.05. „Szkło i ceramika w zbiorach Muzeum Dobranocek” – ekspozycja czasowa szklanych, ceramicznych i im pochodnych przedmiotów z wizerunkami bohaterów polskich i zagranicznych animacji z muzealnej kolekcji.

27.02. – 18.06. „Reksio – przyjaciel na medal” – projekt wystawienniczo-edukacyjny w Muzeum Regionalnym w Stalowej Woli we współpracy z Muzeum Dobranocek, zorganizowany z okazji 55. urodzin bohatera wieczorynki.

11.02. – 30.06. „Znajomi z telewizorka” – wystawa planszowa w Centrum Handlowym Bi1 w Rzeszowie

9.03. – 16.05. „Miś” – wystawa planszowa w Miejskiej Bibliotece Publicznej im. Melchiora Wańkowicza w Stalowej Woli

30.03. – 02.05. „Smerfastyczna historia” – wystawa tematyczna w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Łańcucie

22.04 – 31.05. „Dobranockowe melodie” – wystawa planszowa w Wojewódzkiej i Miejskiej Bibliotece Publicznej, Filii nr 9 w Rzeszowie

14.05. – 04.12. „Kubuś Puchatek i Przyjaciele” – wystawa czasowa w Muzeum Dobranocek, opowiadająca o przyjaźni bohaterów – temacie kluczowym w serialu i opowiadaniach. Na wystawie zaprezentowano eksponaty związane ze znanym na całym świecie bohaterem książek i filmów. Teksty w przestrzeni wystawy zostały przygotowane w językach: polskim, angielskim i ukraińskim.

19.05. – 30.12. „Łódzka animacja” – wystawa tematyczna w Teatrze Arlekin im. Henryka Ryla w Łodzi

20.05 – 9.09. „Wyprawy z Krecikiem” – wystawa tematyczna w Miejskim Ośrodku Kultury w Rudniku nad Sanem

26.05. – 14.09. „Smerfastyczna historia” – wystawa planszowa w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Tarnobrzegu

14.05. – 23.06. „Klasyka europejskiej animacji” – wystawa planszowa w Muzeum Dobranocek prezentująca najpopularniejsze postaci z polskich i zagranicznych animacji

9.06. – 15.06. „Miś” – wystawa planszowa w Archiwum Państwowym w Rzeszowie

24.06. – „Jacek i Agatka – tak to się zaczęło” – wystawa planszowa w Muzeum Dobranocek przedstawiająca świat kultowych pacynek, bohaterów pierwszej polskiej dobranocki w 60. rocznicę powstania, w ramach Europejskiego Stadionu Kultury 2022

26.06. – 14.12. „Dobranocka na wesoło” – wystawa planszowa w Regionalnej Placówce Opiekuńczo – Terapeutycznej „Tęczowy Domek” przy Fundacji Podkarpackie Hospicjum dla Dzieci w Rzeszowie

30.06. – 03.01.2023. „W starym kinie” – wystawa planszowa w Centrum Handlowym Bi1 w Rzeszowie

21.07. „Reksio – przyjaciel na medal” – wystawa planszowa w Centrum Kulturalno-Handlowym Millennium Hall w Rzeszowie

04.11.– 28.02.2023. „Znajomi z telewizorka” – wystawa planszowa w Miejskiej Bibliotece Publicznej im. Melchiora Wańkowicza w Stalowej Woli

8.12 – „Titka – wystawa twórczości Teresy Puchowskiej-Sturlis” popularyzująca twórczość oraz dorobek filmowy reżyserki filmów animowanych związanej ze Studium Małych Form Filmowych SE-MA-FOR w Łodzi. Wystawa jest aktualnie prezentowana na ekspozycji.

14.12. – 14.02.2023 „Zima w dobranockach” – wystawa planszowa w Regionalnej Placówce Opiekuńczo – Terapeutycznej „Tęczowy Domek” przy Fundacji Podkarpackie Hospicjum dla Dzieci w Rzeszowie

14.12. – 08.01.2023. „Klasyka europejskiej animacji” – wystawa planszowa prezentująca najpopularniejsze postaci z polskich i zagranicznych animacji – wystawa w Nałęczowskim Ośrodku Kultury, Kino Cisy w Nałęczowie.

- Ferie w Rzeszowie z Muzeum Dobranoczek:

Uczestnicy oferty miło i kreatywnie spędzili czas w Muzeum, rozwijając umiejętności, pobudzając wyobraźnię i wrażliwość na otaczający świat oraz perspektywę odbioru sztuki.

Uczestnicy zajęć warsztatów mogli również rozwijać zdolności artystyczne, manualne i plastyczne, a także nauczyć się czegoś pożytecznego.

- „Atrakcje na wakacje” w Muzeum Dobranoczek w Rzeszowie:

Muzeum Dobranoczek przygotowało bogaty i zróżnicowany program zajęć i innych atrakcji dla dzieci spędzających czas wolny od nauki w mieście.

W każdym tygodniu inny bohater z dobranocki bawił i edukował małych wielbicieli animacji. Koziołek Matołek, Krecik, Bolek i Lolek wraz z Jackiem i Agatką zapewnili dzieciom atrakcje w lipcu. Z kolei w sierpniu towarzystwa im dotrzymywali: Miś Uszatek, Reksio, Filemon i Bonifacy oraz Smerfy.

- 3.05. Święto Paniagi – udział w imprezie miejskiej: wystawy, maraton filmowy, spacer z Kubusiem Puchatkiem, zajęcia literacko-plastyczne i inne atrakcje w ramach święta ulicy 3-go Maja w Rzeszowie.

14.05. Europejska Noc Muzeów – nocne zwiedzanie Muzeum, wystawy i projekcje filmowe oraz dodatkowe atrakcje dla gości wydarzenia, m. in.: otwarcie wystawy „Kubuś Puchatek i Przyjaciele”, projekcje dobranoczek oraz interaktywna gra – „Zagadki w Stumilowym Lesie”. Ponadto zostały zorganizowane zajęcia edukacyjne dla zwiedzających.

- Projekt „Pomysłowy Ignacy. Historia pewnego wynalazku”

W ramach przedsięwzięcia zostały zrealizowane liczne działania w celu realizacji filmu animowanego o Ignacym Łukasiewiczu przedstawiającego sylwetkę wynalazcy oraz historię jego działalności, wynalazku lampy naftowej, a także działalność konspiracyjną i charytatywną.

W ramach projektu odbył się konkurs ilustratorski, którego laureaci oprócz nagród rzeczowych otrzymali możliwość udziału w warsztatach ilustratorskich oraz animacji a ich prace zostały wyeksponowane na wystawie. Film został zrealizowany techniką animacji komputerowej w oparciu o materiały powstałe na warsztatach twórczych z dziećmi i młodzieżą, na których uczestnicy wykonali projekty postaci i scenografii.

Ponadto zorganizowano:

- 100 urodziny twórcy Misia Uszatka Zbigniewa Rychlickiego – 30 os.

Wernisaż wystawy „Szkło i ceramika w zbiorach Muzeum Dobranocek” – 26 os.

Wernisaż wystawy „Titka – wystawa twórczości Teresy Puchowskiej-Sturlis” – 46 os.

„Europejska Noc Muzeów” - nocne zwiedzanie Muzeum, wystawy i projekcje filmowe oraz dodatkowe atrakcje dla gości wydarzenia, m. in.: otwarcie wystawy „Kubuś Puchatek i Przyjaciele”, projekcje dobranocek, interaktywna gra – „Zagadki w Stumilowym Lesie”, zajęcia edukacyjne: „Od rysunku do animacji”, konkursy, gra w „Dobranockowe bingo” - 3 119 os.

„Europejski Stadion Kultury 2022” – wystawa planszowa przedstawiająca świat kultowych pacynek, bohaterów pierwszej polskiej dobranocki „Jacek i Agatka – tak to się zaczęło” oraz zwiedzanie ekspozycji Muzeum Dobranocek w Rzeszowie – 419 os.

„Festiwal Integracji Polsko – Ukraińskiej” – zwiedzanie Muzeum Dobranocek, projekcje filmów animowanych – 546 os.

Działania promocyjne:

11.02. Artykuł o wystawie czasowej: „Szkło i ceramika w zbiorach Muzeum Dobranocek w Rzeszowie” na stronie Radia VIA

13.02. Artykuł o wystawie czasowej: „Szkło i ceramika w zbiorach Muzeum Dobranocek w Rzeszowie” na stronie: rzeszow.wyborcza.pl

14.02. Wywiad dla Radia 357 o wystawie czasowej: „Szkło i ceramika w zbiorach Muzeum Dobranocek w Rzeszowie”

14.02. Wywiad dla Radia Eska o wystawie czasowej: „Szkło i ceramika w zbiorach Muzeum Dobranocek w Rzeszowie”

15.02. Materiał filmowy oraz artykuł TVP Rzeszów o wystawie czasowej: „Szkło i ceramika w zbiorach Muzeum Dobranocek w Rzeszowie”

15.02. Wywiad dla Radia VIA o wystawie czasowej: „Szkło i ceramika w zbiorach Muzeum Dobranocek w Rzeszowie”

15.02. Wywiad dla TVP 3 Rzeszów o wystawie czasowej: „Szkło i ceramika w zbiorach Muzeum Dobranocek w Rzeszowie”

15.02. Emisja reportażu o wystawie czasowej „Szkło i ceramika w zbiorach Muzeum Dobranocek w Rzeszowie” w Teleexpressie Extra

11.04. Artykuł o kolekcji Muzeum Dobranocek na stronie: polska.travel

10.10. „Kubuś Puchatek i przyjaciele” – materiał o wystawie w radio.rzeszow.pl

21.12. „Titka – wystawa twórczości Teresy Puchowskiej-Sturlis” – artykuł o wystawie czasowej: rzeszow.naszemiasto.pl

Ponadto, Muzeum Dobranocek w Rzeszowie współpracuje z Podkarpacką Komisją Filmową. W ramach partnerstwa współorganizuje rokrocznie Międzynarodowy Festiwal Filmów dla Dzieci i Młodzieży KINOLUB. Festiwal odbywa się w 10 miejscach w Polsce, a jego centrum jest w Rzeszowie. W ramach festiwalu organizowane są pokazy filmów dla dzieci i młodzieży, międzynarodowych produkcji, aktorskich i animowanych, wartościowych pod względem rzemiosła filmowego jak i przekazywanych treści.

Biuro Wystaw Artystycznych

Biuro Wystaw Artystycznych w latach 2021-2022 r. zrealizowało następujące wydarzenia:

- Od lampy naftowej do lampy ledowej – projekt upamiętnienia postaci Ignacego Łukasiewicza (rok Ignacego Łukasiewicza),
- Cykl warsztatów plastycznych dla dzieci oraz performance/mapping w wykonaniu Bartosza Nalepy oraz artystów wizualnych poświęconych przemysłowi naftowemu oraz postaci I.Łukasiewicza ,
- Wystawa oraz publikacja „Kartki z kalendarza” przypominająca ważne wydarzenia i postaci rzeszowskiej kultury i sztuki, wydana z okazji jubileuszu 60 lat BWA w Rzeszowie.

Estrada Rzeszowska

W latach 2021-2022 zrealizowane zostały kolejne edycje Święta Paniagi – wydarzenia poświęconego najbardziej reprezentacyjnemu deptakowi Rzeszowa – ul. 3 Maja. W trakcie imprez przez „Paniagę” przewijają się dziesiątki tysięcy odwiedzających, którzy mają okazję zapoznania się z zabytkowymi obiektami zlokalizowanymi po obu stronach ulicy. Edycja Święta Paniagi z 2021 r., ze względu na ograniczenia pandemiczne, przybrała formę wirtualnego jarmarku, podczas którego wystawcy oferowali odwiedzającym swoje produkty za pośrednictwem dedykowanej strony internetowej. W roku 2022 Święto Paniagi zrealizowane zostało w formie tradycyjnej – plenerowej. Podczas jego trwania odbyły się liczne koncerty i pokazy artystyczne, jak również zrealizowano jarmark produktów tradycyjnych. W okresie sprawozdawczym zorganizowane zostało także Święteczne Miasteczko w okresie Bożego Narodzenia na Rynku w Rzeszowie. Spośród szerokiego asortymentu produktów oferowanych klientom w trakcie wydarzenia przeważającą część stanowiły produkty tradycyjne (np. spożywcze).

Rzeszowskie Piwnice – interaktywna instytucja kultury

Edukacyjnym walorem są z pewnością spacer organizowane przez Rzeszowskie Piwnice w 2022 r. Oprócz tego promowana jest wiedza o Rzeszowie w możliwie interdyscyplinarnym ujęciu jeśli idzie o tematykę za pośrednictwem nośników uchwytnych w Social Mediach. Publikacja jaka pojawiła się w oparciu o działalność Rzeszowskich Piwnic to niewątpliwie mapka spaceru ulicami miasta „Szlakiem Planu Wiedemanna 1762”.

W 2022r. zorganizowano cykl spacerów śladami Marka Czarnoty pn: „Oko na Miasto” przybliżających historię Miasta Rzeszowa i jego zabytków w ramach których przedstawiono takie tematy jak:

1. Śladami dawnych kin z rzeszowskiego śródmieścia.
2. Antyczne motywy w architekturze Rzeszowa.
3. Pamięć miejsca, czyli odkrywanie śladów rzeszowskich Żydów w przestrzeni miasta.
4. Rzeszowskie podwórka 1982r.
5. W samo południe czyli historia Fredka Zinnemanna – chłopaka z Rzeszowa.
6. Rzeszowskimi śladami Ignacego Łukasiewicza na tle zabudowy Miasta z połowy XIX w.

7. Szlakiem Planu Widemanna 1762
8. Nieznana historia z Rzeszowskich Piwnic z czasów holokaustu.
9. Spacer trasą atrakcji i zabytków z aplikacją Visit Rzeszów.

Estrada Rzeszowska we wskazanych latach podjęła się także organizacji festiwalu Toast Urodzinowy dla Tomasza Stańko upamiętniającego twórczość muzyka oraz festiwalu Breakout Days popularyzującego twórczość Tadeusza Nalepy. Ponadto instytucja jest organizatorem festiwalu Rockowa Noc. W trakcie przeglądu zespołów konkursowych w ramach tego festiwalu uczestnicy obowiązkowo wykonują utwór Tadeusza Nalepy lub zespołu Breakout (nagrodą m.in. statuetka Nalepy).

Ponadto, w ramach działań edukacyjnych związanych z Upamiętnieniem Michała Stasiuka, który w latach 1943-1944 udzielał pomocy przedstawicielom społeczności żydowskiej Rzeszowa oraz getta żydowskiego zrealizowano wspólnie z partnerem Instytutem Solidarności i Męstwa im. Witolda Pileckiego w Warszawie (w skrócie: Instytut Pileckiego) spacer ulicami Rzeszowa w temacie II wojny światowej i okupacji niemieckiej, polityki represyjnej wobec społeczności żydowskiej, a także historii ukrywania się Żydów w Rzeszowie, ze szczególnym uwzględnieniem ukrywających się pod kamienicą Rynek 15 (bunkier), kryjówki sąsiadującej z obecnymi Rzeszowskimi Piwnicami. Ponadto w Rzeszowskich Piwnicach odbyły się prelekcje i spotkania wokół historii Michała Stasiuka i ukrywających się w rzeszowskich podziemiach Żydów, które rzecz jasna miała walor edukacyjny. Edukacyjny charakter miała również czasowa wystawa Instytutu Pileckiego pod hasłem "Zawołani po Imieniu" eksponowana na Skwerze Kultury nad Rzeszowskimi Piwnicami. Tym bardziej jej cechy były stricte edukacyjne, bowiem powstała specjalna plansza dedykowana rzeszowskiej historii ratowania.

W 2022 r. w okresie poprzedzającym obchody Bożego Narodzenia, jak też w okresie karnawału w Rzeszowskich Piwnicach przybliżane były odbiorcom zwyczajnie lokalne kulturowane w trakcie Bożego Narodzenia, jak również czasie karnawałowym: zorganizowano warsztaty z ozdób świątecznych, przemarsz i minifestiwal kołędniczy.

Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna

W ramach promocji dziedzictwa kulturowego miasta Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna zorganizowała następujące wydarzenia.

2021 r.

WiMBP w Rzeszowie, ul. Sokoła 13

Rzeszów na starej pocztówce – widok współczesny - wystawa wirtualna przygotowana na podstawie kolekcji pocztówek ze zbiorów dokumentów życia społecznego WiMBP w Rzeszowie, pochodzących z przełomu XVIII i XIX wieku i porównanych ze współczesnymi fotografiami, wykonanymi w 2021 roku. Wystawa miała na celu ukazanie zmian, jakie dokonały się w regionie na przełomie lat, inspirując zarazem do refleksji nad postępującymi procesami cywilizacyjnymi. Wystawę zorganizowano w ramach *Nocy Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Rzeszowie (online z powodu pandemii)*, organizowanej podczas Nocy Muzeów.

15.05.2021 r./ Facebook WiMBP w Rzeszowie

Ponadto. W ramach obchodów 29. Edycji Europejskich Dni Dziedzictwa pod hasłem „Smaki Dziedzictwa” realizowano projekt „Książka i Kuchnia. który tematycznie nawiązywał do tradycji kulinarnych i obyczajów biesiadowania na przestrzeni wieków. W ramach zadania, dofinansowanego z budżetu Województwa Podkarpackiego odbyły się m.in.: warsztaty z kuchni dawnej i tradycyjnej, w których uczestniczyły członkinie działającej przy WiMBP w Rzeszowie - Pracowni Rzemiosł Różnych. Pod okiem pań z Koła Gospodyń Wiejskich w Woliczce, przez blisko 6 godzin uczestniczki warsztatów poznawały tradycyjne receptury oraz uczyły się wykonania regionalnych potraw. Warsztaty odbyły się w Domu Ludowym w Woliczce.

11 września 2021 r., liczba uczestników: 10

Filie i Oddziały WiMBP w Rzeszowie

- Filia nr 7, ul. Osmeckiego 51
Sylwetka Łukasza Cieplińskiego - Prezesa IV Komendy Wolność i Niepodległość – prelekcja online z czatem Zenona Fajgera z Instytutu Pamięi Narodowej Oddział w Rzeszowie, w 108. rocznicę urodzin, 70. rocznicę śmierci, z okazji obchodów Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych, m. in. o pomniku Zarządu WIN.
3.03.2021 r., liczba uczestników: 36
- Filia nr 9, ul. Czackiego 5
Zabytki w województwie podkarpackim – post online prezentujący najciekawsze zabytki Podkarpacia z okazji Międzynarodowego Dnia Ochrony Zabytków.
18.04.2021 r., liczba odbiorców: 99
- Filia nr 7, ul. Osmeckiego 51
Młodość w PRL-u – prelekcja online Zenona Fajgera z Oddziałowego Biura Edukacji Narodowej Instytutu Pamięi Narodowej Oddział w Rzeszowie - prezentacja ulic miasta Rzeszowa oraz Rynku w latach 80-tych.
26.05.2021 r., liczba uczestników: 12
- Filia nr 2, ul. Fredry 5
Spacerkiem po Rzeszowie - wystawa grafik Katarzyny Bełch – Sebastian. Wystawione grafiki przedstawiały pomniki, zabytki i inne ciekawe miejsca Rzeszowa.
1-31.09.2021 r., liczba uczestników: 153
- Wypożyczalnia Muzyczna, ul. Żeromskiego 2
Smaki Dziedzictwa – prelekcja i warsztaty kulinarne kuchni historycznej dla dzieci z Łukaszem Modelskim w Restauracji Parole, w ramach Europejskich Dni Dziedzictwa.
12.09.2021 r., liczba uczestników: 24
- Filia nr 7, ul. Osmeckiego 51 oraz Filia nr 15, ul. Lwowska 60
Kuchnia Galicyjska; Smak Galicji – prelekcje Rafała Kocoła, kustosa z Muzeum Okręgowego w Rzeszowie, dla uczniów szkoły podstawowej w ramach Europejskich Dni Dziedzictwa.
13.09.2021 r., liczba uczestników: 25; 16.09.2021 r., liczba uczestników: 15
- Filia nr 4, ul. Ofiar Katynia 15

Wycieczka do Muzeum Okręgowego w ramach klubu czytelniczego Spotkania z Literaturą. Zwiedzanie wystaw stałych dotyczących zbiorów regionalnych oraz wystawy czasowej Jacek Malczewski -portret własny.

17.10.2021 r., liczba uczestników: 11

- Filia nr 7, ul. Osmeckiego 51

Putkownik Leopold Lis-Kula - w rocznicę Odzyskania Niepodległości – prelekcja Rafała Kocoła z Muzeum Okręgowego w Rzeszowie, dla uczniów szkoły średniej - zabytki miasta Rzeszowa – Pomnik Leopolda Lisa-Kuli, Pomnik Józefa Piłsudskiego.

24.11.2021 r., liczba uczestników: 10

- Filia nr 4, ul. Ofiar Katynia 15

Leopold Lis-Kula rzeszowski bohater – gry i zabawy online dotyczące rzeszowskiego bohatera, oficera Legionów Józefa Piłsudskiego.

7.03.2021 r., liczba uczestników: 30

- Filia nr 5, ul. Budziwojska 194

Nadzieja do kwadratu – spotkanie DKK online z udziałem Jadwigi Buczak, autorki powieści „Nadzieja do kwadratu”, której akcja toczy się w Rzeszowie i okolicy, a topografia Rzeszowa jest jej dużym walorem.

10.03.2021 r., liczba uczestników:8

- Filia nr 2, ul. Fredry 5 oraz Filia nr 10, ul. Podchorążych 1

Moje miasto Rzeszów - konkurs online w formie quizu, którego celem było poszerzenie wiadomości o dziedzictwie kulturowym i tradycjach Rzeszowa.

23.04.2021 r., liczba uczestników:25

- Filia nr 6, ul. Podwisłocze 6 oraz Filia nr 4, ul. Ofiar Katynia 15

Zabawy podwórkowe z dawnych lat – zajęcia dla rodzin w plenerze(w Parku Sybiraków), inspirowane książką „Gry i zabawy z dawnych lat” Katarzyny Piętki, przypominające zapomniane rzeszowskie zabawy rodziców i dziadków.

20.07.2021 r., liczba uczestników:75; 3.08. 2021 r., liczba uczestników:60

- Filia nr 6, ul. Podwisłocze 6

Leopold GO – mobilna gra miejska, stworzona w 2019 roku, z okazji 100. rocznicy śmierci płk. Leopolda „Lisa” Kuli, której celem było upowszechnienie wiedzy dotyczącej okresu odzyskania niepodległości na terenie Rzeszowa. Trasa gry wiodła przez najważniejsze miejsca pamięci historycznej miasta.

30.09.2021 r., liczba uczestników:25

- Filia nr 6, ul. Podwisłocze 6 oraz Filia nr 4 ul. Ofiar Katynia 15

Zabawy podwórkowe z dawnych lat – zajęcia dla rodzin w plenerze (w Parku Sybiraków), inspirowane książką „Gry i zabawy z dawnych lat” Katarzyny Piętki, przypominające zapomniane rzeszowskie zabawy rodziców i dziadków.

20.07.2021 r., liczba uczestników: 75; 3.08. 2021 r., liczba uczestników: 60

2022 r.

WiMBP w Rzeszowie, ul. Sokoła 13

- Wystawa najcenniejszych starodruków i cymeliów ze zbiorów WiMBP w Rzeszowie.
14 maja 2022 r., liczba uczestników: ok. 1000
- Przygotowanie i wydanie publikacji „Lasowiacy – zestawienie bibliograficzne”.
Materiały zebrane w publikacji dotyczą dziedzictwa kulturowego Lasowiaków, utrwalonego w czasopiśmie, książkach i artykułach naukowych. Publikacja przygotowana w ramach realizacji Programu Ochrony, Popularyzacji i Promocji Kultury Lasowiackiej. W publikacji wykorzystano m. in. bazy bibliograficzne WiMBP w Rzeszowie. 2022 /sierpień – grudzień/.

Ponadto, w ramach 30. edycji Europejskich Dni Dziedzictwa pod hasłem: „*Połączeni dziedzictwem*”, WiMBP w Rzeszowie zrealizowała projekt „Dawno, dawno temu i dziś”, nawiązujący do podkarpackich tradycji, takich jak: garncarstwo i tkactwo. W ramach zadania dofinansowanego z budżetu Województwa Podkarpackiego zrealizowano:

- Warsztaty tkackie dla dorosłych - dedykowane nauce tworzenia tkanin przy użyciu splotów i tradycyjnych krosien. Zajęcia praktyczne wzbogaciła teoria – opowieści o historii tkactwa, podstawowych narzędziach oraz stosowanych surowcach i kolorach. Warsztaty prowadziła Monika Besztreda (*Ręcznie Tkane*), która od 20 lat projektuje i własnoręcznie wykonuje tkaniny z wykorzystaniem lnu. Uczestniczki warsztatów nauczyły się zakładać osnowę i tkąć splotem płóciennym, korzystając z tradycyjnych technik tkackich pochodzących z okolic Krosna. W efekcie powstały różnorodne kolorystycznie bransolety z lnu tkanego metodą broszowania.
10 i 11. 09.2022 r., liczba uczestników: 12
- Warsztaty garncarskie dla dorosłych – w trakcie dwóch dni uczestnicy poznali historię regionalnego garncarstwa oraz techniki tworzenia naczyń z gliny. Warsztaty poprowadzili instruktorzy z kilkudziesięcioletnim doświadczeniem pracy na kole garncarskim: Andrzej i Barbara Plizgowie, prowadzący na co dzień rodzinny warsztat, w którym kultywują tradycję i sztukę ludową. Uczestnicy pod okiem prowadzących kreowali różne formy ceramiczne o charakterze folklorystycznym, w tym: anioły, patery, garnki, kubki, figurki zwierząt a następnie ozdabiali je farbami. Każda z prac została wypalona w piecu.
14 i 17.09. 2022 r., liczba uczestników: 24

W zakresie upowszechniania kultury, w ramach *Programu Ochrony, Popularyzacji i Promocji Kultury Lasowiackiej*, WiMBP w Rzeszowie dodatkowo zrealizowała następujące działania:

- *Warsztaty bibułkarskie – tworzenie kwiatów lasowiackich*, warsztaty pod kierunkiem Anity Ryby – działaczki społecznej, regionalistki, badaczki kultury lasowiackiej oraz instruktorki rękodziela artystycznego, a zwłaszcza plastyki obrzędowej Lasowiaków.
14.10.2022 r., uczestniczyło: 15 osób;

- *Tajemnice mody lasowiackiej* – pokaz mody lasowiackiej połączony z prelekcją oraz warsztatem ozdabiania tradycyjnych serwetek. Stroje udostępniła Spółdzielnia Socjalna „Łęgowianka” w Bojanowie. Uczestnicy poznali historię ubioru lasowiackiego, tajemnice haftu typowego dla Lasowiaków oraz warsztat ludowej dekoracji na serwecie.
21.10.2022 r., uczestniczyło: 15 osób;
- *Warsztaty wycinanki lasowiackie z Barbarą Sroczyńską* - gawędziarką, pieśniarką i artystką, nazywaną „ikoną rękodzieła lasowiackiego”, nagradzaną za kunszt opowiastek i regionalną gwarę. Uczestnicy warsztatów poznali wycinanki jako element zdobniczy izb wiejskich, zaliczany do sztuki dekoratywnej, podkreślającej odrębność grupy etnograficznej „Lesioków”.
28 października 2022 r., uczestniczyło: 15 osób;
- *Lasowiackie wzory* - ogólnopolski konkurs dla dzieci na projekt zakładki do książki ze wzorem nawiązującym do tradycyjnego wzornictwa lasowiackiego – głównymi założeniami konkursu była popularyzacja kultury ludowej Lasowiaków oraz okazja do twórczej rywalizacji wśród najmłodszych .
5 września – 28 listopada, uczestniczyło: 67 osób.

Ponadto, Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna w Rzeszowie współpracowała z *Fundacją Szansa dla Niewidomych* przy promocji przewodnika po Bieszczadach i miejscach związanych z historią i dziedzictwem regionu pogranicza kultur pt. „Kraina bieszczadzkich jezior pod palcami. Publikacja turystyczna dla osób niewidomych i słabowidzących” Elżbiety Markowskiej.

Filie i Oddziały WiMBP w Rzeszowie

- Filia nr 4 , ul. Ofiar Katynia 15
Wycieczka do Muzeum Okręgowego w ramach klubu czytelniczego Spotkania z Literaturą.
Zwiedzanie wystaw stałych dotyczących zbiorów regionalnych oraz wystawy czasowej *Modowy luksus.*
23.01.2022 r., liczba uczestników: 12
- Filia nr 2, ul. Fredry 5
Książkowe wędrówki Snipa i Kocia - wystawa dla dzieci grafik Katarzyny Sebastian – Belch z okazji Światowego Dnia Kota. Wystawione grafiki prezentowały bohaterów książek, którzy zwiedzają zabytki oraz ciekawe miejsca Rzeszowa.
1-28.02.2022 r., liczba uczestników: 104
- Filia nr 4, ul. Ofiar Katynia 15
Rzeszów w okresie II RP – życie codzienne miasta – wykład Rafała Kocoła z Muzeum Okręgowego w Rzeszowie w ramach spotkań klubu czytelniczego dla dorosłych *Spotkania z Literaturą.*
28.02. 2022 r., liczba uczestników: 11
- Filia nr 4 , ul. Ofiar Katynia 15

Teatr cieni oraz kreatywne warsztaty ze światłem – popołudniowe spotkanie edukacyjne dla rodzin z okazji Roku Ignacego Łukasiewicza.

12.03. 2022 r., liczba uczestników: 34

- Filia nr 7, ul. Osmeckiego 51

Pułkownik Leopold Lis-Kula - rocznica urodzin - prelekcja dr Jacka Magdonia z Oddziałowego Biura Edukacji Instytutu Pamięci Narodowej Oddział w Rzeszowie dla uczniów szkoły podstawowej.

14.03. 2022 r., liczba uczestników: 27

- Filia nr 2, ul. Fredry 5

Narodowy dzień pamięci „Żołnierzy wyklętych” związanych z Rzeszowszczyzną. Spotkanie poprowadzone przez przedstawicieli Instytutu Pamięci Narodowej w Rzeszowie.

17.03. 2022 r., liczba uczestników: 14

- Filia nr 7, ul. Osmeckiego 51

Żołnierze Niezłomni – prelekcja dr Mirosława Surdeja z Oddziałowego Biura Badań Historycznych i Katarzyna Kyc z Oddziałowego Biura Edukacji Narodowej Instytutu Pamięci Narodowej Oddział w Rzeszowie z okazji obchodów Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych dla uczniów szkoły średniej. Prezentacja zabytków Rzeszowa: Zamek Rzeszowski - więzienie.

24.03. 2022 r., liczba uczestników: 20

- Filia nr 6, ul. Podwisłocze 6

Wielkanoc z folklorem - zajęcia edukacyjne i plastyczne dla uczniów szkoły podstawowej o estetycznej funkcji folkloru i unikalnym pięknie podkarpackiego dziedzictwa.

12.04. 2022 r., liczba uczestników: 25

- Filia nr 2, ul. Fredry 5

Nasze symbole historyczne – spotkanie edukacyjne dotyczące symboli historycznych. Spotkanie poprowadzone przez przedstawicieli Instytutu Pamięci Narodowej w Rzeszowie.

21.04. 2022 r., liczba uczestników: 15

- Filia nr 6, ul. Podwisłocze 6

Ignacy Łukasiewicz – twórca przemysłu naftowego – prelekcja dla dzieci w wieku od 8 do 12 lat z okazji Roku Łukasiewicza, poprowadzona przez edukatora z Muzeum Przemysłu Naftowego i Gazowniczego im. Ignacego Łukasiewicza w Bóbrce.

12.05. 2022 r., liczba uczestników: 49

- Filia nr 7, ul. Osmeckiego 51

Spacer historyczny po Rzeszowie - śladem niepodległości z dr. Jackiem Magdoniem z Oddziałowego Biura Edukacji Instytutu Pamięci Narodowej Oddział w Rzeszowie, dla uczniów szkoły średniej, prezentacja zabytków Rzeszowa (pomnik Leopolda Lisa-Kuli, pomnik Józefa Piłsudskiego, pomnik Tadeusza Kościuszki, Rynek, tablica pamiątkowa z imieniem Łukasiewicza na kamienicy u zbiegu ulic Kościuszki i Słowackiego, przy Ratuszu, Zamek Rzeszowski).

16.05. 2022 r., liczba uczestników: 9

- Filia nr 7, ul. Osmeckiego 51

Żołnierze Niezłomni - II część - spacer po miejscach zbrodni komunistycznego reżimu – byłym rzeszowskim więzieniu na Zamku i dawnym areszcie Powiatowego Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego Rzeszów z Katarzyną Kyc i dr. Mirosławem Surdejem z Instytutu Pamięci Narodowej Oddziału w Rzeszowie dla uczniów szkoły średniej - Zamek Rzeszowski.

23.05. 2022 r., liczba uczestników: 16

- Wypożyczalnia Główna, ul. Dąbrowskiego 33a
Ocalić od zapomnienia: dawna wieś w miniaturze – wystawa prac Józefa Woźnika prezentująca Miniskansen wyposażony w urządzenia, wykorzystywane w domu, do pracy w polu oraz w warsztatach rzemieślników, wykonane z drewna, sklejki, z opakowań, gwoździ i naturalnych surowców, m.in. słomy i sznurka oraz prelekcja autora na temat pomysłu i wykonania eksponatów na wystawę.
7-30.06.2022 r., 27.06. 2022 r., liczba uczestników: 111
- Filia nr 9, ul. Czackiego 5
Rzeszowskie Piwnice - wycieczka edukacyjna dla członkiń Dyskusyjnego Klubu Książki, przybliżająca zabytki i historię naszego miasta.
13.06. 2022 r., liczba uczestników: 7
- Filia nr 6, ul. Podwiślocze 6
Spacerem po Rzeszowie. Tropem zabytkowych kamienic – zajęcia edukacyjno-plastyczne dla dzieci na temat zabytkowych kamienic Rzeszowa.
11.08. 2022 r., liczba uczestników: 10
- Wypożyczalnia Muzyczna, ul. Żeromskiego 2
Nie tylko bryki i wybryki. Szkolne dziedzictwo - kolekcjonerska wystawa zdjęć, dokumentów, podręczników i akcesoriów związanych z historią szkolnictwa galicyjskiego XIX/XX wieku Krzysztofa Neuberga.
01.09 - 8.10. 2022 r., liczba uczestników: 300
- Filia nr 4, ul. Ofiar Katynia 15
Podkarpackie kolekcjonerstwo – dialog z tradycją - prelekcja historyka sztuki Barbary Adamskiej z okazji Europejskich Dni Dziedzictwa (m.in. dot. zbiorów Muzeum Okręgowego w Rzeszowie)
12.09. 2022 r., liczba uczestników: 11
- Filia nr 2 WiMBP, ul. Fredry 5
Historia Harcerstwa Polskiego – spotkanie z Agatą Maniak harcmistrzynią, instruktorką, członkinią oraz wiceprzewodniczącą Zarządu Okręgu ZHR w Rzeszowie, na którym zaprezentowała historię oraz ciekawostki związane z harcerstwem rzeszowskim.
16.09. 2022 r., liczba uczestników: 14
- Filia nr 7, ul. Osmeckiego 51
Galicyjscy wynalazcy - 30' – prelekcja Rafała Kocoła z Muzeum Okręgowego w Rzeszowie, dla uczniów szkoły podstawowej w ramach Europejskich Dni Dziedzictwa, z okazji Roku Łukasiewicza, na temat m.in. pamiątkowej tablicy Łukasiewicza w Rzeszowie.
21.09. 2022 r., liczba uczestników: 23

- Filia nr 4 , ul. Ofiar Katynia 15
Podkarpacki Król Nafty – prezentacja multimedialna dla młodzieży, mapa myśli mini quiz, obrazująca m. in. związki Ignacego Łukasiewicza z Rzeszowem.
27.10. 2022 r., liczba uczestników: 14
- Filia nr 7, ul. Osmeckiego 51
Spacer historyczny po Rzeszowie - śladem Leopolda Lisa-Kuli z okazji obchodów Święta Odzyskania Niepodległości z dr Jackiem Magdoniem z Oddziałowego Biura Edukacji Instytutu Pamięi Narodowej Oddział w Rzeszowie dla uczniów szkoły średniej - Budynek IPN ul. Słowackiego - zabytki miasta Rzeszowa - Pomnik Leopolda Lisa-Kuli, Pomnik Józefa Piłsudskiego, Pomnik Tadeusza Kościuszki, Rynek, Ratusz.
14.11. 2022 r., liczba uczestników: 17
- Filia nr 4 , ul. Ofiar Katynia 15
Ignacy Łukasiewicz – wynalazca z Podkarpacia. Spotkanie edukacyjne dla młodzieży z dysfunkcjami, na którym zaprezentowano związki Ignacego Łukasiewicza z Rzeszowem.
18.11.2022 r., liczba uczestników: 8
- Filia nr 7, ul. Osmeckiego 51
Żołnierze Niezłomni - Alicja Wnorowska - III część prelekcji Katarzyny Kyc dla uczniów ze szkoły średniej w Instytucie Pamięi Narodowej Oddział w Rzeszowie, m. in. na temat Zamku w Rzeszowie .
21.11. 2022 r., liczba uczestników: 16
- Filia nr 6 , ul. Podwisłocze 6
Andrzejkowe czary-mary – zajęcia edukacyjne przybliżające uczniom szkoły podstawowej tradycje oraz zwyczaje regionu.
29.11. 2022 r., liczba uczestników: 19
- Filia nr 10, ul. Podchorążych 1 oraz Filia nr 4, ul. Ofiar Katynia 15
Spotkanie autorskie z Grażyną Bochenek, autorką książki „Fredek, Rzeszów, Hollywood. Opowieści o Fredzie Zinnemannie”, określanej przez krytyków mianem arcydzieła literatury faktu. Promocja książki, rozmowy m.in. o kulturze i historii społeczności żydowskiej okresu międzywojennego w Rzeszowie.
21.04. 2022 r., liczba uczestników:12; 9.05. 2022 r., liczba uczestników:8
- Filia nr 4, ul. Ofiar Katynia 15
Pojedynek na planszy – spotkanie młodzieżowego klubu czytelniczego, na którym oprócz gier planszowych Rzeszowie zaprezentowano literaturę o zabytkach, kulturze i historii Rzeszowa.
11.06. 2022 r., liczba uczestników: 4
- Filia nr 2, ul. Fredry 5 oraz Filia nr 8, ul. Okulickiego 3
Opowieści karpackie – plenerowy spektakl na motywach baśniowych opowieści związanych z Podkarpaciem, w wykonaniu aktorek grupy artystycznej Opowieści z walizki w Parku Jedności Polonii z Macierzą.
17.07. 2022 r., liczba uczestników:83
- Oddział dla Dzieci i Młodzieży, ul. Słowackiego 11

Łukasiewicz – historyczno-literacka gra miejska zorganizowana w ramach Roku Ignacego Łukasiewicza. Uczestnicy gry mieli okazję zapoznać się z miejscami związanymi z Łukasiewiczem - I Liceum Ogólnokształcącym, kamienicą Luftmaszyna, Księgarnią Epoka, ul. 3 Maja - apteką, Ratuszem. Solidna porcja wiedzy została przekazana w lekkiej formie. 30.09. 2022 r., liczba uczestników:102

- Wypożyczalnia Muzyczna, ul. Żeromskiego 2
Promocja książki Elżbiety Markowskiej „Kraina bieszczadzkich jezior pod palcami. Publikacja turystyczna dla osób niewidomych i słabowidzących” będącej przewodnikiem po Bieszczadach i miejscach związanych z historią i dziedzictwem regionu pogranicza kultur dla mieszkańców Rzeszowa związanych z Fundacją Szansa dla Niewidomych. 05.12.2022 r., liczba uczestników: 13
- Filia nr 2, ul. Fredry 5 oraz Filia nr 8, ul. Okulickiego 3
Opowieści karpackie – plenerowy spektakl na motywach baśniowych opowieści związanych z podkarpaciem, w wykonaniu aktorek grupy artystycznej *Opowieści z walizki* w Parku Jedności Polonii z Macierzą. 17.07. 2022 r., liczba uczestników: 83
- Wypożyczalnia Muzyczna, ul. Żeromskiego 2
Promocja książki Elżbiety Markowskiej „Kraina bieszczadzkich jezior pod palcami. Publikacja turystyczna dla osób niewidomych i słabowidzących” będącej przewodnikiem po Bieszczadach i miejscach związanych z historią i dziedzictwem regionu pogranicza kultur dla mieszkańców Rzeszowa związanych z Fundacją Szansa dla Niewidomych 5.12. 2022 r., liczba uczestników: 13

Rzeszowski Dom Kultury

W latach 2021-2022 Rzeszowski Dom Kultury upowszechniał wiedzę o dziedzictwie kulturowym miasta poprzez:

- Działalność Centrum Promocji Dziedzictwa Kulturowego w Rzeszowskim Domu Kultury filia Przybyszówka realizującego zajęcia (Zespół Pieśni i Tańca Karpaty, Zespół Śpiewaczy Sztajerek) oraz imprezy (Etno Potańcówka, koncerty „Kultura z Przytupem” i „Zima z Przytupem”) z zakresu promowania dziedzictwa kulturowego.
- Organizację wydarzenia integracyjnego pod nazwą Polsko-Ukraińska Wioska Artystyczna dla Dzieci promującego lokalne dziedzictwo kulturowe oraz dziedzictwo kulturowe Ukrainy.
- Aktywność zespołów śpiewaczych oraz kół gospodyń działających w wybranych filiach Rzeszowskiego Domu Kultury.
- Realizację w Rzeszowskim Domu Kultury filia Słocina projektu „Kurhanin ze Słociny”, którego celem było upowszechnienie wiedzy na temat zapomnianej działalności wydawniczej, artystycznej i pracy ze słowem Stanisława Gliwy – artysty-drukarza, właściciela oficyny wydawniczej na obczyźnie i linorytnika (w ramach projektu wydano katalog pt. „Kurhanin ze Słociny - Stanisław Gliwa” ISBN 978-83-963938-2-1).
- Organizację corocznego Budziwojskiego Kiermaszu Budziwojskiego w Rzeszowskim Domu Kultury filia Budziwój promującego lokalne tradycje.

- Organizację corocznego Balu Karnawałowego w Rzeszowskim Domu Kultury filia Słocina edukującego uczestników w zakresie dawnej etykiety i obyczajów towarzyskich z dawnych lat, jak również upowszechniającego wiedzę na temat działalności i życia Heleny Szajer - pionierki polskiej niepodległości, która organizowała życie kulturalne mieszkańców ówczesnej wsi Słocina.
- Organizację w Rzeszowskim Domu Kultury filia Pobitno uroczystego odsłonięcia muralu „Konfederat” Arkadiusza Andrejkowa upamiętniającego okres Konfederacji Barskiej. Wydarzenie było połączone z podsumowaniem akcji „Historie życiem pisane” oraz inauguracją „Wystawy zdjęć archiwalnych Rzeszowa i okolic”.
- Organizację wydarzeń w ramach Roku Łukasiewicza w Rzeszowie upamiętniających postać Ignacego Łukasiewicza: Konkurs plastyczny „Pan Ignacy znany i nieznany”, Nightskating Rzeszów „Od lampy do leda”, cykl warsztatów „Warsztatownia Ignacego Łukasiewicza”.
- Wydanie płyt muzycznych z nagraniami Zespołu Śpiewaczego Budziwojce z Rzeszowskiego Domu Kultury filia Budziwój oraz Zespołu Śpiewaczego Wesole Kumoszki z Rzeszowskiego Domu Kultury filia Country.
- Współorganizację wydarzeń: „Uroczyste otwarcie Staromiejskiej Izby Historycznej” na osiedlu Staromieście, „Historia pewnej kapliczki – z budziwojskiej kroniki” na osiedlu Budziwój, „Zabawa Dożynkowa dla Mieszkańców” na osiedlu Przybyszówka oraz koncertu jubileuszowego Zespołu Pieśni i Tańca Karpaty „Hej, od Rzeszowa jadę!”

W latach 2021-2022 Rzeszowski Dom Kultury podejmował działania w zakresie ochrony lokalnych tradycji i dziedzictwa materialnego poprzez:

- Działalność Centrum Promocji Dziedzictwa Kulturowego w Rzeszowskim Domu Kultury filia Przybyszówka realizującego zajęcia (Zespół Pieśni i Tańca Karpaty, Zespół Śpiewaczy Sztajerek) i imprezy (Etno Potańcówka, koncerty „Kultura z Przytupem” i „Zima z Przytupem”) z zakresu promowania dziedzictwa kulturowego.
- Organizację wydarzenia integracyjnego pod nazwą Polsko-Ukraińska Wioska Artystyczna dla Dzieci promującego lokalne dziedzictwo kulturowe oraz dziedzictwo kulturowe Ukrainy.
- Aktywność zespołów śpiewaczych oraz kół gospodyń działających w wybranych filiach Rzeszowskiego Domu Kultury.
- Realizację w Rzeszowskim Domu Kultury filia Słocina projektu „Kurhanin ze Słociny”, którego celem było upowszechnienie wiedzy na temat zapomnianej działalności wydawniczej, artystycznej i pracy ze słowem Stanisława Gliwy – artysty-drukarza, właściciela oficyny wydawniczej na obczyźnie i linorytnika (w ramach projektu wydano katalog pt. „Kurhanin ze Słociny - Stanisław Gliwa” ISBN 978-83-963938-2-1).
- Organizację corocznego Budziwojskiego Kiermaszu Budziwojskiego w Rzeszowskim Domu Kultury filia Budziwój promującego lokalne tradycje.
- Organizację corocznego Balu Karnawałowego w Rzeszowskim Domu Kultury filia Słocina edukującego uczestników w zakresie dawnej etykiety i obyczajów towarzyskich z dawnych lat, jak również upowszechniającego wiedzę na temat działalności i życia Heleny Szajer - pionierki polskiej niepodległości, która organizowała życie kulturalne mieszkańców ówczesnej wsi Słocina.
- Organizację w Rzeszowskim Domu Kultury filia Pobitno uroczystego odsłonięcia muralu „Konfederat” Arkadiusza Andrejkowa upamiętniającego okres Konfederacji Barskiej.

Wydarzenie było połączone z podsumowaniem akcji „Historie życiem pisane” oraz inauguracją „Wystawy zdjęć archiwalnych Rzeszowa i okolic”.

- Organizację wydarzeń w ramach Roku Łukasiewicza w Rzeszowie upamiętniających postaci Ignacego Łukasiewicza: Konkurs plastyczny „Pan Ignacy znany i nieznany”, Nightskating Rzeszów „Od lampy do leda”, cykl warsztatów „Warsztatownia Ignacego Łukasiewicza”.
- Wydanie płyt muzycznych z nagraniami Zespołu Śpiewaczego Budziwojce z Rzeszowskiego Domu Kultury filia Budziwój oraz Zespołu Śpiewaczego Wesołe Kumoszki z Rzeszowskiego Domu Kultury filia Country.
- Współorganizację wydarzeń: „Uroczyste otwarcie Staromiejskiej Izby Historycznej” na osiedlu Staromieście, „Historia pewnej kapliczki – z budziwojskiej kroniki” na osiedlu Budziwój, „Zabawa Dożynkowa dla Mieszkańców” na osiedlu Przybyszówka oraz koncertu jubileuszowego Zespołu Pieśni i Tańca Karpaty „Hej, od Rzeszowa jadę!”

W latach 2021-2022 Rzeszowski Dom Kultury podejmował działania na rzecz upamiętniania i utrwalania w pamięci mieszkańców ważnych wydarzeń historycznych oraz wybitnych postaci związanych z miastem poprzez:

- Realizację w Rzeszowskim Domu Kultury filia Słocina projektu „Kurhanin ze Słociny”, którego celem było upowszechnienie wiedzy na temat zapomnianej działalności wydawniczej, artystycznej i pracy ze słowem Stanisława Gliwy – artysty-drukarza, właściciela oficyny wydawniczej na obczyźnie i linorytnika (w ramach projektu wydano katalog pt. „Kurhanin ze Słociny - Stanisław Gliwa” ISBN 978-83-963938-2-1).
- Organizację corocznego Balu Karnawałowego w Rzeszowskim Domu Kultury filia Słocina edukującego uczestników w zakresie dawnej etykiety i obyczajów towarzyskich z dawnych lat, jak również upowszechniającego wiedzę na temat działalności i życia Heleny Szajer - pionierki polskiej niepodległości, która organizowała życie kulturalne mieszkańców ówczesnej wsi Słocina.
- Organizację w Rzeszowskim Domu Kultury filia Pobitno uroczystego odsłonięcia muralu „Konfederat” Arkadiusza Andrejkowa upamiętniającego okres Konfederacji Barskiej. Wydarzenie było połączone z podsumowaniem akcji „Historie życiem pisane” oraz inauguracją „Wystawy zdjęć archiwalnych Rzeszowa i okolic”.
- Organizację wydarzeń w ramach Roku Łukasiewicza w Rzeszowie upamiętniających postaci Ignacego Łukasiewicza: Konkurs plastyczny „Pan Ignacy znany i nieznany”, Nightskating Rzeszów „Od lampy do leda”, cykl warsztatów „Warsztatownia Ignacego Łukasiewicza”.
- Współorganizację wydarzeń: „Uroczyste otwarcie Staromiejskiej Izby Historycznej” na osiedlu Staromieście oraz „Historia pewnej kapliczki – z budziwojskiej kroniki” na osiedlu Budziwój.

Imprezy Rzeszowskiego Domu Kultury związane z dziedzictwem kulturowym, które zostały zorganizowane przez Rzeszowski Dom Kultury w latach 2021-2022 to:

- 29.08.2021 – Etno Potańcówka (64 uczestników)
- 23.09.2021 – Koncert „Kultura z przytupem” (104 uczestników)
- 24.10.2021 – „Historia pewnej kapliczki – z budziwojskiej kroniki” (60 uczestników)
- 20.11.2021 – Bal kotylionowy (32 uczestników)
- 12.12.2021 – V Budziwojski Kiermasz Bożonarodzeniowy (474 uczestników)
- 27.12.2021 – Uroczyste otwarcie Staromiejskiej Izby Historycznej (50 uczestników)

- 28.02.2022 – Koncert „Zima z przytupem” (100 uczestników)
- 28.04.2022 – Uroczyste odsłonięcie muralu „Konfederat” (40 uczestników)
- 03.06.2022 – Wernisaż wystawy konkursu „Pan Ignacy znany i nieznan” (276 uczestników)
- 26.06.2022 – Koncertu jubileuszowy ZPiT Karpaty „Hej, od Rzeszowa jadę!” (480 uczestników)
- 15.08.2022 – Zabawa Dożynkowa dla Mieszkańców (178 uczestników)
- 17.09.2022 – Nightskating Rzeszów „Od Nafty do Leda” (400 uczestników)
- 24.09.2022 – Warsztaty „Kurhanin ze Słociny” (20 uczestników)
- 01.10.2022 – Etno Potańcówka dla Seniorów (69 uczestników)
- 09.10.2022 – Wernisaż wystawy „Kurhanin ze Słociny” (300 uczestników)
- 25.10.2022 – Warsztaty „Kurhanin ze Słociny” (20 uczestników)
- 19.11.2022 – Bal Kotylionowy (50 uczestników)
- 26.11.2022 – Etno Potańcówka (178 uczestników)
- 11.12.2022 – VI Budziwojski Kiermasz Bożonarodzeniowy (460 uczestników).

Ponadto, Rzeszowski Dom Kultury współpracował w latach 2021-2022 z następującymi organizacjami pozarządowymi w ramach prowadzenia działań promujących dziedzictwo kulturowe.

- Stowarzyszenie Dzielnica – Pobitno, Wilkowyja, Załęże, Słocina – współpraca przy realizacji wydarzenia związanego z uroczystym odsłonięciem muralu „Konfederat” Arkadiusza Andrejkowa na osiedlu Pobitno
- Stowarzyszenie Przyjaciół Staromieścia – współpraca przy realizacji wydarzenia „Uroczyste otwarcie Staromiejskiej Izby Historycznej” na osiedlu Staromieście
- Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Słocińskiej – współpraca przy realizacji i promocji wydarzeń w ramach projektu „Kurhanin ze Słociny” na osiedlu Słocina
- Rzeszowskie Stowarzyszenie Rolkowe – współpraca przy realizacji wydarzenia Nightskating Rzeszów „Od Lampy do Leda” w ramach obchodów Roku Łukasiewicza w Rzeszowie
- Stowarzyszenie Folklorystyczne Karpaty – współpraca przy realizacji koncertu „Zima z Przytupem”, imprezy „Etno Potańcówka” oraz koncertu jubileuszowego Zespołu Pieśni i tańca Karpaty „Hej, od Rzeszowa jadę!”
- Fundacja na Rzecz Aktywizacji Cudzoziemców "Błagodar" – współpraca przy opracowaniu programu wydarzenia Polsko-Ukraińska Wioska Artystyczna dla Dzieci.

Podsumowanie

Niniejsze opracowanie stanowi podsumowanie działań podejmowanych w latach 2021-2022 w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami z terenu Rzeszowa. Jest to pierwsze sprawozdanie z realizacji „Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Miasta Rzeszowa na lata 2021-2022”, które rozpoczyna jego czteroletni okres obowiązywania. Na podstawie priorytetów i kierunków działań określonych w „Gminnym Programie Opieki nad Zabytkami Miasta Rzeszowa na lata 2021-2024”, przeprowadzona została ocena stanu realizacji Programu. Z uwagi na sposób ujęcia wskaźników oceniających poziom realizacji Programu, ocena ta ma charakter opisowy i zawarta została w kolejnych rozdziałach Sprawozdania, podzielonych według dwóch głównych bloków tematycznych.

Wśród najważniejszych działań, które udało się zrealizować w ramach priorytetu I: *Ochrona dziedzictwa kulturowego dla zachowania jego wartości*, należy wskazać m. in.

- uwzględnienie ochrony zabytków ujętych w gminnej ewidencji zabytków w dokumentach planistycznych, tj. w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, a także w decyzjach o warunkach zabudowy i decyzjach o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego,

- prowadzenie Gminnej Ewidencji Zabytków Miasta Rzeszowa oraz jej bieżąca aktualizacja, w tym ujmowanie w gminnej ewidencji zabytków nowych obiektów, stanowiące realne poszerzenie i wzmocnienie ochrony lokalnego dziedzictwa materialnego,

- zintegrowana ochrona obiektów zabytkowych, w tym stanowisk archeologicznych, przy miejskich inwestycjach drogowych, budowlanych i infrastrukturalnych,

- kontynuacja finansowania z budżetu Gminy Miasto Rzeszów robót budowlanych oraz prac remontowo-konserwatorskich przy obiektach wpisanych do rejestru zabytków, pozwalającego na zahamowanie postępujących procesów degradacji i poprawę stanu zachowania obiektów zabytkowych,

- prowadzenie przy obiektach zabytkowych oraz na obszarach objętych ochroną konserwatorską prac remontowo-konserwatorskich oraz innych działań zmierzających do poprawy stanu zachowania i użytkowania zasobów materialnego dziedzictwa kulturowego.

W ramach priorytetu II: *Odpowiednie wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego*, prowadzone były interdyscyplinarne działania mające na celu odpowiednią prezentację oraz promocję materialnych i niematerialnych zasobów dziedzictwa kulturowego. Działania te realizowane były przede wszystkim przez instytucje kultury, dla których organizatorem jest Gmina Miasto Rzeszów, tj. Galerię Fotografii Miasta Rzeszowa, Biuro Wystaw Artystycznych, Muzeum Dobranocek ze zbiorów Wojciecha Jamy w Rzeszowie, Wojewódzką i Miejską Bibliotekę Publiczną, Teatr Maski, Estradę Rzeszowską, Rzeszowski Dom Kultury. W tym zakresie należy zaznaczyć otwarcie w 2022 r. w strukturze Estrady Rzeszowskiej Rzeszowskich Piwnic – interaktywnej instytucji kultury, udostępniającej zwiedzającym Podziemną Trasę Turystyczną. Działalność Rzeszowskich Piwnic skupiona jest przede wszystkim na podnoszeniu świadomości zwiedzających o zasobach lokalnego dziedzictwa oraz na praktycznym wykorzystaniu dziedzictwa do celów edukacyjnych, promocyjnych i turystycznych.

Działania ujęte w opisanie w Sprawozdaniu kierunki działań pozostają aktualne i powinny być kontynuowane w kolejnych dwóch latach realizacji Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami na lata 2021-2024.

Spis zdjęć i tabel

Zdjęcie 1 Młyn oraz dom właściciela młyna z terenu os. Pogwizdów Nowy, obiekty włączone do Gminnej Ewidencji Zabytków Miasta Rzeszowa w 2021 r. (fot. Biuro MKZ) **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Zdjęcie 2 Plac Farny wyłączony z ruchu kołowego w ramach działań o charakterze próbnym i tymczasowym we wrześniu 2022 r. (fot. Biuro MKZ) **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Zdjęcie 3 Kamienica przy ul. Jagiellońskiej 24, dawna Willa Januszów, obecnie siedziba Estrady Rzeszowskiej, podana pracom remontowo-konserwatorskim w 2021 r. (Fot. Estrada Rzeszowska).
..... **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**1

Zdjęcie 4 Kamienica przy ul. Grunwaldzkiej 24, podana pracom remontowo-konserwatorskim w latach 2021-2022, prowadzonym przez MZBM sp. z o.o. (Fot. Biuro MKZ)... **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Zdjęcie 5 Ogród Miejski im. Solidarności (fot. B. Szczupaj)..... 26

Zdjęcie 6 Kaplica myśliwska pw. Św. Huberta w Rzeszowie-Miłowcinie, przy której w latach 2021-2022 kontynuowane były prace remontowo-konserwatorskie dotowane z budżetu Gminy Miasto Rzeszów i Podkarpackiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków (fot. B. Szczupaj).**Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Zdjęcie 7 Cerkiew grekokatolicka, dawny Kościół św. Trójcy, przy której w latach 2021-2022 kontynuowane były prace remontowo-konserwatorskie dotowane z budżetu Gminy Miasto Rzeszów, Podkarpackiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków i Województwa Podkarpackiego. (Fot. Anna Hardt) 26

Zdjęcie 8 Dwór Chłapowskich z zespołu dworsko parkowego w Rzeszowie-Słocinie, przy którym w latach 2021-2022 kontynuowane były prace remontowo-konserwatorskie dotowane z budżetu Gminy Miasto Rzeszów i Podkarpackiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków (Fot. Ludmiła Łapka)... 32

Zdjęcie 9 Po lewej: Nagrobek Józefa Łukasiewicza na Starym Cmentarzu, po prawej: Nagrobek Ludwika Schaittera na Starym Cmentarzu, poddane w latach 2021-2022 pracom konserwatorskim (fot. Biuro MKZ). **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Tabela 1 Wykaz obiektów włączonych do Gminnej Ewidencji Zabytków Miasta Rzeszowa w latach 2021-2022 16

Tabela 2 Wykaz obiektów wyłączonych z Gminnej Ewidencji Zabytków Miasta Rzeszowa w latach 2021-2022 17

Tabela 3 Zestawienie prac remontowych wykonanych przez Gminę Miasto Rzeszów w latach 2021-2022 przy zabytkowych nieruchomościach..... 28

Tabela 4 Wykaz dotacji udzielonych z budżetu Gminy Miasto Rzeszów na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach ruchomych i nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków w latach 2021-2022..... 29

Tabela 5 Wykaz dotacji udzielonych z budżetu Podkarpackiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach ruchomych i nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków z terenu miasta Rzeszowa w latach 2021-2022.....21

Tabela 6 Zestawienie prac remontowo-konserwatorskich wykonanych przez Gminę Miasto Rzeszów w latach 2021-2022 przy zabytkowych nagrobkach, pomnikach i kapliczkach.....32

